

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

DECEMBER 2018

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

---

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 10. 1. 2018

Končna redakcija: 10. 1. 2018

Pripravili: Ilinka Todorovski, Anja Nab Huš

Delovodnik, statistika: Ana Jarc

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za december 2018

Odzivi so bili razpršeni. Nekaj več se jih je zgostilo okoli vprašanja, kdo lahko gostuje v programih RTV Slovenija. Gledalci in poslušalci so izražali mnenja o domnevni spornosti nekaterih govorcev v oddajah Nedeljski gost, Intervju, Studio City, Vroči mikrofon, Dnevnik ...

Odvila se je daljša korespondenca o skromnem poročanju o izredni seji Državnega zbora o prodaji NLB v informativnih oddajah TV Slovenija.

Varuhinja je obravnavala pritožbo zaradi predvajanja nogometne tekme namesto tolmačenega Dnevnika za gluhe na parlamentarnem programu.

Glede pogovorov v tujem jeziku v televizijskih programih so gledalci prejeli pojasnila, da so bili vsi ustrezno prevedeni v slovenščino.

Odzivov na prenovo portala www.rtv slo.si je bilo malo, več pa pritožb zaradi nove grafične podobe TV SLO3 (premahnje in slabo berljive črke).

Metodološka pojasnila

Od 1. januarja 2018 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem, ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor. Od 1. januarja 2018 se v statistiki ločeno vodi seznam zavrženih pritožb.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Zakaj ste v oddajo povabili Zaharja Prilepina?	5
Parlamentarni program: pohvala in kritika	6
Studio City in očitek o lažnih novicah	7
Intervju z Jordanom Petersonom	8
Grafike na TV SLO3: premajhne in neberljive!	8
Zanimiva ali sporna gostja v Studiu City?	9
Protest nevladne organizacije	10
Preskromno o izredni seji o prodaji NLB!	11
Neprimerljive številke.....	12
Pohvali Intervjuju in Ekstravizorju	13
Napaka v Prvem dnevniku	13
Promocija ali celostno poročanje?, drugič	13
Volilno dogajanje: o čem je govoril prispevek?.....	14
Tri soočenja, trije pristopi, drugič.....	15
Ljubljana: soočenje županskih kandidatov, drugič.....	15
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	16
Zakaj ni bilo prenosa bogoslužja?.....	16
Streli v Bazovici – dokumentarec za nacionalni program?.....	16
Več starejših humorističnih nadaljevank!	17
Zaplet pri snemanju Malih sivih celic	18
Zanimiva oddaja, a zakaj ne tudi na nacionalki?	18
Pohvale posameznim oddajam	19
Kdo je lahko »pričevalec«? (o oddajah Pričevalci in Spomini)	19
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	19
Napake v geslih kviza Vem!	19
Slovenski pozdrav: mnenja o humoristki.....	20
IV. ŠPORTNI PROGRAM	20
Kaj pa državno prvenstvo v Planici?	20
Voditeljeva opazka na prireditvi Športnik leta	21
Mnenja o športnih komentatorjih.....	21
V. PROGRAM PLUS	21
O obdarovanju otrok v Dobro jutro.....	21
Kako naj voditeljice sedijo?	22
Ukinitvev oddaje Halo TV	22

Dobro jutro: zakaj je bil prekinjen telefonski klici	23
Oddaja Akcent o sanjah	23
Različna mnenja o oddaji Dobro jutro	24
VI. SPLOŠNO	25
Pogovori v tujem jeziku	25
TV arhiv in avtorske pravice	26
Vesela novica, ki to ni!	26
RADIO SLOVENIJA	26
I. RADIO PRVI	26
Intervju z dr. Darjo Zaviršek	26
Ukinjeno Vreme po Evropi	29
Preskromno o izredni seji o prodaji NLB! (radio)	29
Pohvaljen nočni obisk	29
Glasbeni izbor v Čestitkah in pozdravih	30
II. VAL 202	31
Neprimerno ob uri, ko poslušajo otroci!	31
III. SPLOŠNO	32
Vsebinska (ne)opremljenost podcastov	32
MMC	32
I. VSEBINA	32
Cenzura v članku o Arboretumu?	32
Počasno odstranjevanje neprimernih komentarjev?	33
II. STORITVE	34
Prenovljen portal – nova podoba MMC	34
Neprimerna razporeditev strani na teletekstu	35
Pogrešano v spletnem arhivu RTV 4D!	36
Obvezna registracija: zakaj?	36
RTV SLOVENIJA	37
I. OGLAŠEVANJE	37
S časopisom po glavi	37
Oglas za Demokracijo	37
Preveč oglasov!	38
II. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	39
Namesto tolmačenega Dnevnika - nogomet	39
Težave pri uporabi govorne sinteze	41
III. RTV SPLOŠNO	41
Pohvale različnim programom	41
Kdo lahko nastopa v RTV programih?	42

IV. VARUH	43
O neprimernih zapisih na družbenih omrežjih	43
Delovni obisk v Črni gori	43
Varuhinja sprašuje in odgovarja	44
PRILOGE.....	45
Priloga 1: Preskromno o izredni seji o prodaji NLB! (korespondenca).....	45
Priloga 2: Tri soočenja, trije pristopi, drugič (dodatno pojasnilo varuhinje).....	53
Priloga 3: Zaplet pri snemanju Malih sivih celic (odgovor v. d. direktorice TV Slovenija).....	54
Priloga 4: O zasnovi oddaje Spomini (pojasnilo avtorja in urednika J. Lombergarja)	56
STATISTIKA.....	58

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Zakaj ste v oddajo povabili Zaharja Prilepina?

Varuhinja je neposredno in preko Programskega sveta prejela pritožbo Slovensko-ukrajinskega kulturnega društva Ljubljana Kyjiv glede oddaje Intervju z dne 2. december, v kateri se je voditeljica Ksenija Horvat pogovarjala s kontraverznim ruskim pisateljem, publicistom, televizijskim voditeljem in poklicnim vojakom Zaharjem Prilepinom.

»Zaradi intervjuja danes zvečer ob 21.55 na vašem programu z ruskim pisateljem Zaharom Prilepinim, ki je bivši OMONovec (kremelska policija za usmeritev nasprotnikov, opozicije), udeleženec obeh Čečenskih vojn, človek, ki je skoraj dve leti bojeval na Vzhodu Ukrajine (Donbas), kot pomočnik poveljnika terorističnih čet in, ki zdaj na enem od kremeljskih kanalov NTV ima propagandističen program "pouke ruščine", kot predstavniki slovensko-ukrajinskega društva, prebivalci demokratične države in davkoplačevalci, ki smo prisiljeni to gledati na vašem kanalu smo dobesedno ZGROŽENI!

Ta pisatelj, je obtožen terorizma, znan po svojih imperskih in ksenofobskih izrekih, v Ukrajini proti njemu je odprti sodni kazenski postopek za udeležbo v teroristično skupino, on je persona non grata v Bosni in Hercegovini in Ukrajini, zaradi nevarnosti, v Slovenijo pa ga vabijo na knjižni sejem in mu dajejo eno uro na javni televiziji!? A se vam zdi to v redu?! Nasplošno vaše "poročanje" o vsebini, ki je v povezavi z Ukrajino je vprašljive narave! Izgleda, da o Ukrajini poročate po načelu: ali slabo, ali nič! (...)

Prav zaradi takega manipulativnega poročanja že od leta 2014, Slovenija in njeni državljani dobivamo napačno sliko dogajanj v Ukrajini, do nas, kot do predstavnikov te skupnosti včasih ljudi izražajo nestrpnost in sovraštvo, Ukrajinci, ki živijo tukaj ne upajo niti na javne shode v podporu svoje matične države, ker se bojijo zasledovanj s strani slovenskih oblasti! In to vi, kot predstavniki medij, imate to odgovornost! Morate tega vsaj se zavedati!!!«

Odgovor odgovorne urednice Informativnega programa **Manice J. Ambrožič**:

»Zahar Prilepin eden najbolj cenjenih, a tudi kontroverznih piscev sodobne Rusije. Njegov pomembni in mednarodno odmevni literarni opus je nesporen, hkrati pa njegovo družbeno delovanje vzbuja pomisleke in dvome. Na Televiziji Slovenija verjamemo v pluralnost mnenj in nimamo seznamov prepovedanih sogovornikov. Voditeljica Intervjuja ni nekritično povzemala sogovornikovih misli in stališč, pač pa jih je soočila s protargumenti in postavljala v širši kontekst. Zahar Prilepin je pred kratkim gostoval v Italiji, Franciji in Nemčiji, njegovo osebnost pa smo v oddaji Intervju kritično osvetlili in ga predstavili kot literarnega ustvarjalca, publicista, vojaka in osebnost, ki doma in na tujem vzbuja občudovanje, pa tudi prezir in kritiko. Intervju je oddaja z močnim avtorskim pečatom, ustvarjajo jo izkušeni kolegi in pritiski po umiku voditeljev s te oddaje, zato ker se del javnosti ne strinja z izborom gostov ali tematik, se mi zdi nedopusten poseg v svobodno novinarstvo.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pomembno je poudariti, da v programih RTV Slovenija ne more biti prepovedanih tem ali prepovedanih gostov, pomembno pa je, v kakšnem kontekstu, v kakšnem žanru in s kakšnim

fokusom se obravnavajo posamezne teme, in da se pri tem izrecno spoštujejo programski standardi ter poklicna merila in načela novinarske etike.

Menim, da je v konkretnem primeru gledalec lahko razumel, da gost ni le sodobni ruski književnik, ampak tudi zelo kontroverzne osebnosti; o tem, kako ga doživlja ukrajinska javnost (kot vojnega zločinca in terorista) je že v predstavitvenem prispevku spregovoril dr. Andrej Stopar, ki je povedal tudi, da gre za nacionalista, ki ga je mogoče umestiti »na ekstrem«.

Prav tako je voditeljica oddaje gostu zastavila vsa potrebna vprašanja, ki so ga oslikala ne le kot literata, ampak tudi kot vojaka v Donbasu, kot osebnost, ki v Evropi vzbuja različne odzive, kot nekoga, ki ga označujejo za terorista, ter ga med drugim tudi vprašala, zakaj bi nekdo, ki želi biti pisatelj, uporabljal kalašnjik, ko ima v rokah močnejše orožje, torej besede. Predstavitev je bila torej večplastna. Ob tem pa smo se lahko gledalci seznanili tudi z izjemno zanimivim literarnim delovanjem in delom.

Dodajam še, da lahko razumem različna gledalska pričakovanja, ko gre za poročanje o različnih tematikah – tako iz Slovenije kot iz sveta. Vendar pa težko obravnavam pavšalna zatrjevanja o pristranskosti ali nepristranskosti celotnega medija.«

Parlamentarni program: pohvala in kritika

Gledalka **T. P.** je pohvalila pogovorne oddaje na parlamentarnem programu, ki jih vodi Igor Pirkovič.

»Je zelo zanimiv, ima jasen način pogovora, obenem pa je tudi zelo simpatičen. On bi bil lahko vsekakor kakšen naslednik RTV legende pri nas.«

Gledalka **L. L.** pa je sporočila, da parlamentarnega programa ne bo več gledala, ker jo motijo pogovorne oddaje, pogreša pa tudi satirično oddajo.

»Meli ste zelo dobre novinarje, odkar pa gospod Pirkovič ni več urednik, gledamo samo še njegove intervjuje. Moje mnenje je, da v oddaje vabi več ali manj samo ljudi, ki so bližje njegovi politični opciji. Poleg tega pa v njegovih oddajah vidimo ene in iste goste. Menim, da imate veliko dobrih novinarjev (na primer Vida Petrovčič, Boštjan Veselič itd.) Menim, da ni potrebno vabiti samo politikov in tudi ni potrebno obravnavati samo političnih tem. V družbi je veliko problemov in bi jih bilo potrebno obravnavati s strokovnjaki.

Varuhinja se je za pohvalo zahvalila in jo poslala uredništvu. Nezadovoljni gledalki pa je posredovala odgovor pristojne odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič**:

»Pogovornih oddaj na TVSLO 3 ne pripravlja samo en novinar, ampak več različnih novinarjev Informativnega programa TVS, v skladu z dogovorom in relevantnimi temami. Oddaje pripravljata tudi omenjena voditelja, kolegica Vida Petrovčič in kolega Boštjan Veselič. Da bi kdorkoli od voditeljev vabil goste samo ene politične strani, ne drži - vabimo goste različnih mnenj. V oddajah obravnavamo politične in družbeno pomembne teme, tako s politiki kot različnimi poznavalci področij.

Z začetkom jesenske sezone 2018 so bile ukinjene vse oddaje razen pogovornih, tudi satirična. Gre za parlamentarni program, ki je namenjen predvsem spremljanju dela Državnega zbora, Državnega sveta in Evropskega parlamenta.«

Varuhinja je gledalki poslala še splošno pojasnilo:

»Zakon je ta program predvidel kot kanal za informiranje javnosti o delovanju zakonodajnega telesa. Kopiram opredelitev iz 3. člena Zakona o RTV Slovenija: "Javna služba (...) obsega tudi poseben nacionalni televizijski program, namenjen neposrednim prenosom sej Državnega zbora Republike Slovenije in njegovih delovnih teles ter predvajanju posnetkov teh sej, kadar neposredni prenos ni mogoč, in celovitemu informiranju javnosti tudi o vsem drugem parlamentarnem dogajanju, vključno s sejami Državnega sveta Republike Slovenije, mednarodnimi aktivnostmi parlamenta, posveti v organizaciji Državnega zbora Republike Slovenije oziroma njegovih delovnih telesih ali Državnega sveta Republike Slovenije in drugimi aktivnostmi, povezanimi z uresničevanjem ustavnih pristojnosti slovenskega parlamenta."

Menim, da pogovorne oddaje kakovostno dopolnjujejo prej omenjene parlamentarne vsebine na TV SLO 3 in da so dodana vrednost ostalim informativnim vsebinam.«

Studio City in očitek o lažnih novicah

Gledalec **V. K.** se je pritožil nad vsebino v oddaji Studi City 3. december, češ da se je s studijskim pogovorom in prispevkom v oddaji širilo tako imenovane lažne novice.

»1/Roko Čeferin izjavi, da je bila obsodba Jean Marie Lepen v Franciji zaradi sovražnega govora zoper muslimane potrjena tudi na Evropskem sodišču za človekove pravice kar naj bi po njegovem kazalo na to, kako gre razumeti sovražni govor v kontekstu pravne opredelitve. To je laž ! Pritožba Lepena vsebinsko sploh ni bila obravnavana na ESČP ampak je bila zaradi formalne in strukturne neustreznosti razglašena za "inadmissible". (dokaz : Odločitev ESČP no 18788/09 présentée par Jean-Marie LE PEN contre la France)

2/V kontekstu gornje trditve v nadaljevanju oddaje predvajajo poročilo o izredni seji državnega zbora glede Marakeške deklaracije. Poročevalec postavi trditev, da so predlagatelji izredne seje oz. nasprotniki marakeške v svojih izvajanjih odrekli oz. zanikali oz. nasprotovali temu, da bi bili migranti upravičeni do človekovih pravic . To je laž! Predlagatelji seje so nasprotovali temu da bi pravica do migracije postala človekova pravice . Dokaz : posnetek izredne seje DZ.«

Pojasnilo urednice Studia City, **Alenke Kotnik**:

»1. Dr. Čeferin je navedel primer »Jean-Marie Le Pen proti Franciji«, ki je politika obsodila zaradi širitve sovražnega govora. Avtor pritožbe trdi, da je ESČP primer opustilo, kar razume, kot, da je bil Le Pen oproščen, kar pa je v nasprotju z razumevanjem pravnikov in akademikov, ki so primer večkrat citirali (najdemo ga v strokovnih in publicističnih virih). Spodaj (in v priponki) pripenjam še današnje pojasnilo ESČP-ja na moje poizvedovanje glede tega, kaj konkretno pomeni označba »indamissable«, s katero je ESČP označilo Le Pena pritožbo, iz katerega je razvidno, da ESČP pritrjuje besedam našega gosta.

Sodišče odgovarja (celotno pismo v priponki): "*The Court declared the applicant's complaint under Article 10 (freedom of expression) of the Convention inadmissible as being manifestly ill-founded, finding in particular that his conviction for public insult directed at a group of persons on account of belonging to a given ethnic community was supported by relevant and sufficient reasons.*"

2. V novinarskem prispevku nismo ugotavljali, ali so migranti upravičeni ali ne do človekovih pravic, ampak natanko to, kar avtor pritožbe navaja v zadnjem stavku točke 2., namreč, ali migracije so ali niso človekova pravica.

Natančni citat Janeza Janše iz seje Državnega zbora, s katerim smo začeli prispevek in ga uporabili za iztočnico podrobnejše analize, se glasi: »Je pa v tem dokumentu jasen namen, da se pravica do migracije počasi naredi za človekovo pravico.« Prispevek je torej izhajal iz predpostavke te izjave (in drugih) na omenjeni izredni seji, da migracije niso človekova pravica, kar smo v nadaljevanju s strokovnjakoma tudi razdelali.

Nasprotujem trditvam, da smo v oddaji s študijskim pogovorom in prispevkom širili lažne novice, ampak smo skušali ravno obratno, tj. pojasniti lažne novice in zavajanja okoli nekateri aktualnih in perečih tem, ki razdvajajo naš javni prostor.«

Varuhinja je v vednost prejela tudi sporočilo, ki ga je pritožnik posredoval gostu oddaje.

Intervju z Jordanom Petersonom

Gledalec **S. V.** se je pritožil nad intervjujem z Jordanom Petersonom v oddaji Studio City (predvajano 26. 11. na TV SLO1).

»Vedno znova smo lahko priča nezaslišani napadalnosti, arogantni vzvišenosti in poučevanju vsakega sogovornika, ki ne deli mnenja z vašimi novinarji na "vaši televiziji" (morala bi pa biti javna tv postaja). Nenehno in skozi "stisnjene" zobe ves čas izpraševanja uporablja izraze kot so "you should be" in sogovorniku daje poduke, ga podučuje, mu deli lekcije, namesto da bi izpraševala in v bistvu vodila pogovor, gledalci pa bomo že sami presodili o povedanem. Javna televizija ni nikoli zaupala nam, gledalcem in poslušalcem, kar ji v bistvu odvzema kredibilnost.«

Odgovor odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič**:

"Naši intervjuji z zanimivimi sogovorniki, ki delijo javnost, vedno naletijo na precejšen odziv gledalcev. Intervju s kanadskim psihiatrom Jordanom Petersonom, ki s svojimi stališči in razmišljanji razburja, navdušuje in deli slovensko in svetovno javnost, zagotovo sodi med takšne pogovore. Kolegica Špela Kožar se je na pogovor dobro pripravila in dodobra preučila Petersonova stališča. Med pogovorom ni bila nespoštljiva ali žaljiva, bila pa je kritična in poskušala je čim bolj večplastno osvetliti sogovornikove ideje. Menim, da so temelji vsakega dobrega, dinamičnega pogovora skrbna priprava in poznavanje tematike in konteksta, v katerem nastopa sogovornik, medsebojno spoštovanje in enakovredna drža sogovornikov. Novinarji so razmišljujoči intelektualci in ne držala za mikrofona. Za nas je bil gospod Peterson zelo zanimiv sogovornik, njegovo predavanje je v Sloveniji pritegnilo veliko ljudi, o njegovem obisku pa smo poročali v oddaji Odmevi in v oddaji Studio City.«

Splošno pojasnilo **varuhinje**:

»Nepristranskosti ni mogoče enačiti z nevtralnostjo, novinarjem tudi ni mogoče oporekati pravice do uporabe različnih spraševalskih tehnik v pogovorih. Od voditeljev se pričakuje poučenost o tematiki ter kritična distanca in spoštljivost do sogovornika. Pri presoji vsebine pa je vedno pomembno opredeliti, kaj je bil fokus pogovora (oz. povzetka tega pogovora): ali gre za razjasnitev neke zadeve, pojasnjevanje nekega pojava, pridobivanje dodatnih informacij, portretiranje govorca ali - kot v konkretnem primeru - kombinacijo teh vidikov.«

Grafike na TV SLO3: premajhne in neberljive!

Več gledalcev se je pritožilo nad spremenjeno grafično podobo TV SLO3. Gledalci so opozarjali, da so črke premajhne in zato nečitljive.

»ga.Todorovski povprašajte odgovorne na RTVSLO,zakaj so "recimo"na tretjem programu,ko je(tudi)prenos iz parlamenta pomanjšali črke na spodnjem delu ekrana,kjer prikazujejo zadnje novice iz domovine in tujine?« (D. P.)

»Tako majhni črk ne preberemo. Ali res ne razumete, da je to nespoštljivo do starejših, ki že tako slabo slišimo, zdaj pa še brati ne moremo.« (gledalka z Dolenjske)

»Naredite vendar nekaj za upokoјence in povečajte črke na TV SLO 3.« (J. C.)

»Že nekaj časa opažamo, da so podpisi pri dnevniku ali odmevih, strašansko majčkени Čprav imamo kar velik tv ekran (46 inčen) je tisti drobni spremni tekst pod naslovom prispevka tako micen da ga enostavno ne moremo prebrati. In še po navadi je na takšni podlagi in barva črk je zelo nežna, da je žal nemogoče spremljati tak tekst. Iz tega razloga vedno raj prestavimo na 24 ur kjer je tekst dovolj velik in lepo berljiv (čprav je Dnevnik na RTV dosti kvalitetnejši, pa ga žal zaradi drobčkanega teksta ne moremo spremljati.

Sedaj smo opazili, da ste spremenili tekste spodaj na ekranu tudi na programu 3. Nemogoče je kaj prebrati! Lepo prosimo grafične opremljevalce, da za nekaj stopenj povečajo črke oz. spremno besedilo pod naslovi prispevkov

Poglejte si kako ima npr CNN opremljeno grafiko tekstov na spodnjem delu ekrana in nas boste razumeli« (J. A.)

»Pa kaj je res mogoče, da tistemu, ki to pripravlja ni kapnilo, da je te miniaturne podnapise praktično nemogoče prebrati? Sploh če to gledaš na monitorju računalnika (internetu). Morda se kakšen 18-letnik niti ne pojavi na tem kanalu. Mi starejši pa se! Sploh bi bilo razumljivo, če bi ti podnapisi pokrivali kakšno pomembno stvar, vendar (v glavnem) prekrivajo trebuhe poslank in poslancev.

Že samo to, da se leta obljublja "ukinitev" podnapisov je moreče, sploh za starejše in tiste ki imajo probleme z vidom ali morda z jezikom. Seveda vsi si ne morejo privoščiti modernih TV sprejemnikov, ki opravijo del problema. Zato apeliram na vas, da vsaj takšne malenosti popravite v prid tistemu delu gledalcev, ki imajo ta problem.« (P. P.)

Uredništvo se je hitro odzvalo na pritožbe in v nekaj dneh povečalo črke. Kljub temu so gledalci še vedno opozarjali na nečitljivost grafik. Zato je varuhinja odgovorno urednico še enkrat pozvala, naj se s popravki skušajo še bolj približati pričakovanjem gledalcev. Primer odgovora **varuhinje**:

»Kot ste morda opazili, so pred dnevi za približno 30 odstotkov povečali črke v novičarski pasici na TV SLO3, prav tako so malenkost potemnilo podlage, na katerih se izpišejo imena, ki kar naj bi povečalo razločnost in berljivost črk.

Upam, da ste s temi popravki vsaj malo zadovoljni.

Vsekakor opozorila gledalcev, da kakšen napis težje preberejo, ali da kakšno vsebino težje slišijo, vselej posredujem na prave naslove in pristojne pozivam, naj storijo vse, kar je v njihovi moči, da bi lajšali gledanje in poslušanje RTV programov.«

Zanimiva ali sporna gostja v Studiu City?

Gledalec **M. B.** je na več naslovov poslal pritožbo nad gostovanjem Olivera Čirkovića v oddaji Studio City 3. decembra.

»Nezaslišana brez primere, je bil izpad vašega novinarja mag. Marcela Štefančiča v ponedeljkovi, že z imenom sila sporni, s tujko naslovljeni t.i. »kulturni« oddaji Studio city, (3.12.2018), kjer je gostil (in sočasno še predrzno delal reklamo za njeno knjigo!)

pravnomočno, na kar 32 let zapora(!) **obsojeno mafijko, Srbkinjo Olivero Čirković**, katera je, po omilitvi kazni, v grških zaporih, kjer je izvajala kriminal, potem v resnici odsedela »samo« 7 (sedem) let odmerjene zaporne kazni.«

Varuhinja je v vednost prejela odgovor odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič**:

»Kolegica urednica oddaje Studio City Alenka Kotnik je gostjo Olivero Čirković v oddajo povabila zaradi njene življenjske zgodbe, ki jo je popisala tudi v knjigi Moja izpoved.

Njena zgodba je zanimiva tako z vidika preobrata oziroma zdrsa s položaja uspešne športnice v svet kriminala, kot tudi z vidika ženske, ki se je znašla v svetu kriminala in iz njega tudi izšla. In če sodimo po odzivih drugih gledalcev, bi si želeli več tovrstnih gostov. Nikakor pa ni bil naš namen povzdigovanje njene kriminalne preteklosti.

Za predstavitev njene življenjske usode so se odločili tudi kolegi časnika Večer.

Pogovor je bil v tujem jeziku in seveda smo ga prevedli v slovenščino.

Znanje tujih jezikov je ena od prednosti televizijskega voditelja; sama intervjuje delam tudi v angleščini in francoščini. Noben tuj jezik pa v naših oddajah ni prepovedan. Pomembno je, da vse, kar je izrečeno v tujem jeziku, prevedemo v slovenščino in to smo v oddaji Studio City naredili.«

Protest nevladne organizacije

Na varuhinjo je bilo so-naslovljeno pismo društva Eko Anhovo in dolina Soče, v katerem so člani društva protestirali zoper prispevek v slovenski kroniki, z dne 11. 12. Prispevku so očitali enostranskost in nepogljbljenost.

»Prispevek »ALTERNATIVNA GORIVA V SALONITU«¹, ki ste ga predstavili v Slovenski kroniki, dne, 11.12.2018, kaže sum na promocijo zasebnega podjetja Salonit Anhovo na nacionalni televiziji v dnevno informativni oddaji, kar je nedopustno dejanje za RTV Slovenijo. Prispevek, ki si ga je privoščila nacionalna televizija, ne izkazuje objektivnega in/ali raziskovalnega dela novinarske ekipe², marveč kaže na sum, da je bila to (samoplačniška) reklama v oddaji, ki je financirana tako z davkoplačevalskim denarjem kot RTV prispevki.

Prispevek kot »REKLAMNO« poročanje³ za podjetje, ki onesnažuje okolje tako v Občini Kanal kot širše na Primorskem, je huda kršitev objektivnega novinarskega dela. Novinarska ekipa ni raziskala, kaj vse pravzaprav res sežigajo, kateri dioksini in toksini ter rakotvorne snovi (89 jih je!) se spuščajo v zrak, marveč je avtorica prispevka pripravila in predstavila verzijo enostranskega poročanja o t.i. alternativnih snoveh (ni se pozanimala katerih točno), količinskih deležih izpustov in kurjenja (ni raziskala, kdo in kdaj meri izpuste, kje so analize predstavljene, da izklaplajo meritve čez vikend, da sta oba monitorja v Desklah in Kanalu že dlje časa izključena ...; da monitoring prirejajo tako, da se gibljejo v okvirih nacionalno določenih standardov; prav tako imajo za proizvodnjo klinkerja že sedaj vsa dovoljenja za 100% uporabo odpadkov za pridobivanje toplote ...) ter ni povprašala za mnenje ne okoliške prebivalce, niti se obrnila na Eko društvo⁴, ki že vrsto let opozarja na okoljski problem in zdravstvene težave (raziskave poročajo od lokalno povečane umrljivosti s povprečno nacionalno umrljivostjo do odstopajočih zdravstvenih diagnoz). Novinarka ni opravila raziskovalnega dela, marveč je poročala selektivno, reklamno.«

Odgovor **Manice J. Ambrožič**, odgovorne urednice:

»Prispevek o sežiganju sekundarnih odpadkov v anhovskem Salonitu je povzetek napovedi vodstva podjetja o tem, koliko in s čim nameravajo povečati uporabo sekundarnih energentov.

Nikakor pa ne drži vaš sum, da je bil prispevek plačljiv ali celo plačan.

Že v napovedi prispevka novinarka opozori, da bo ob povečanem deležu alternativnih goriv(navedek): *»nujen poostren monitoring emisij«*. V prispevku zatem novinarka našteje, kaj vse sežigajo v Salonitu (navedek): *»odpadne gume, mešanice papirja, kartona, plastike, odpadna olja«*. Ob tem avtorica prispevka opozori, da Salonitu sežiganje odpadkov plačujejo, na njeno vprašanje – koliko znaša plačilo, pa se vodstvo odgovori izogne, češ da je to poslovna skrivnost.

Novinarka v svojem tekstu izrecno opozori na zahteve okoliških krajanov in Eko društva: (navedek:) *»Okoliški krajan in Eko društva zahtevajo dodatne meritve zaradi kurjenja vseh teh odpadkov.«*

V poročanje o Salonitu Anhovo smo in bomo redno vključevali tudi stališča Eko društva in okoliških krajanov. Naša novinarka večkrat pripravlja prispevke, kjer opozarja na ekološke rane in zdravstvene posledice zaradi Salonita Anhovo, kjer vključuje mnenja, opozorila, stališča Eko društva. In zagotovo bo tako tudi v prihodnje. Naša novinarka Mojca Dumančič je prva v javnosti razkrila grozljivo dediščino azbesta, in sicer v njenem televizijskem avtorskem dosjeju o *»Beli smrti – morilskem azbestu v Salonitu Anhovo«*. Od takrat redno spremlja krčevit boj žrtev arbesta za njihove pravice. In redno poroča o boju prebivalcev srednje doline Soče in širše za bolj zdravo okolje. Zagotovo ste člani Eko društva tu prvi »borci« in z vami tudi zdravnica Nevenka Mlinar. S pomočjo prispevkov naše novinarke Dumančičeve vsi opozarjate na nesprejemljivost dodatnega onesnaževanja vaše doline. Tako kot je novinarka v prispevku, zaradi katerega ste nam pisali, opozorila na dodatno sežiganje odpadkov v anhovski Salonitovi cementarni (po napovedi vodstva, da bodo kurjenje še povečali), bo v prihodnjih dneh opozorila na nesprejemljivost te napovedi s strani krajanov in ekologov v Soški dolini.«

Nezadovoljni z uredniškim odgovorom so člani društva tudi varuhinji v vednost posredovali daljše sporočilo. Predlagali so, da se tej tematiki v prihodnosti posveti poglobljeena oddaja.

Preskromno o izredni seji o prodaji NLB!

Na varuha je bilo so-naslovljeno sporočilo **A. M.**, ki je menil, da je bila izredna seja državnega zbora 5. decembra 2018, ki se je nanašala na NLB, spregledana v informativnih oddajah.

»Tretji kanal seveda seje Državnega zbora prenaša. Vendar vsi niti nimamo časa oz. možnosti, da gledamo celodnevni prenos. Pomemben je torej tudi povzetke v osrednjih (najbolj gledanih) informativnih oddajah. Menim, da gre v tem primeru za hud spodrslijaj nacionalnega medija in da bi moral za to tudi kdo odgovarjati.

Prosim oz. predlagam da na obeh instancah (Varuh pravic ... , Programski svet) zadevo obravnavate in poučite kako je prišlo do te blokade informacije pomemben za javnost. In / ali in je prišlo do naklepnega usklajenega (morda celo politično motiviranega) dejanja o opustitve dolžnih ravnanj (informiranja javnosti o družbeno pomembnih dogodkih)«

V nadaljevanju je o zadevi potekala obsežna korespondenca, saj pritožnik ni bil zadovoljen s pojasnilom odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič**. Korespondenca je objavljena kot **PRILOGA 1** na strani 45.

Odgovor odgovornega urednika Prvega **Andrej Stoparja** je objavljen v poglavju Preskromno o izsredni seji o prodaji NLB! (radio) na str. 29.

Neprimerljive številke

Dve pritožnici sta opozorili na nedoslednosti v predstavitvi plačnih razlik v Evropi, ki je bil objavljen v Dnevniku, 7. 12. 2018.

»V informativni oddaji Dnevnik so bile predstavljene povprečne in minimalne plače sosenjih držav in še nekaterih drugih držav EU. Zneski so bili podani zavajajoče. Na začetku naj bi bila povprečna plača zapisana v bruto zneski, minimalna plača pa v neto znesku. Pri nekaterih zneskih ni bilo niti povedano ali gre za neto ali bruto. Na koncu pa naj bi bili vsi zneski bruto zneski. Treba pa je še opozoriti, da je neto plača iz enake bruto plače lahko od delojemalca do delojemalca različna. Pri nas na neto plačo vplivajo različne olajšave pri izračunu dohodnine. Primerjava neto plače v Avstriji z neto plačo v Sloveniji je enko kot primerjava jabolk in hrušk. Verjetno večina ne ve, kako se izračuna neto iz bruta v Avstriji ali v Nemčiji (jaz ne vem).« (**A. H.**)

»Podatki so bili povsem zmešani - brutto/netto - tako, da še tako razgledan in inteligenen gledalec ni mogel iz teh podatkov narediti nobene primerjave s slovenskimi plačami. Zanima me, kakšen smisel ima tak prispevek ?« (**A. V.**)

Pristojna urednica je posredovala pojasnilo novinarja **Sekumadyja Condeja**:

»Priprava tovrstnih primerjalnih lestvic je zmeraj sila nehvaležno opravilo. Še posebej zato, ker je v skopo omejenem času potrebno kar najbolj razumljivo zajeti množico podatkov, pri tem pa izpustiti specifikum različnih finančno-socialnih okolij. Vsaka država ima namreč, to nedvomno veste, svojo davčno in socialno politiko, ki zneske povprečne in minimalne plače postavlja v jasnejši kontekst. Pri tokratni primerjavi smo izhajal iz podatkov Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer Eurofound, ki je maja leto objavila podatke za 22 evropskih držav. Poročilo si lahko preberete na tej povezavi: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef18005en.pdf

Kot drugi vir podatkov sem uporabil podatke Javne agencije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije SPIRIT. Pri navajanju podatkov smo ohranili izvorno uporabo bruto in neto zneskov, kakršna je v zgoraj navedenih bazah podatkov. Dejstvo pa je, da so lahko zneski v bazah podatkov v nadaljevanju podrobneje pojasnjeni, v dobri minuti dolgem televizijskem prispevku pa žal ne.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Dodajam pojasnilo, da so statistični podatki izjemno pomembno novinarsko gradivo in pripomoček za predstavitev trendov, zasukov ali anomalij. Vendar pa so novinarji dolžni številčne prikaze podati tako, da se primerja primerljivo, kar je pogoj, da naslovniki razumejo primerjave. Številke same redko kaj povedo, vselej jih potrebno postaviti v kontekst. Če primerljivih podatkov ni, uredništvo pa presodi, da bi bil prikaz tematike v velikem javnem interesu, potem velja dolžnost, da se uporabijo primerljive vrednosti, da se neprimerljive

ustrezno pretvori v primerljive ali pa se za interpretacijo nejasnosti zaprosi strokovnjake. Če to ni mogoče, je primerneje, da se za osvetlitev tematike (namesto zavajajočega ali pomanjkljivega grafičnega prikaza) uporabi drugačen žanr ali novinarski pristop.

Uredništvu bom priporočila, da se v interni razpravi podrobneje posvetijo tem zlatim pravilom evropskega žurnalizma.«

Pohvali Intervjuju in Ekstravizorju

Gledalka **M. P.** je pohvalila dve oddaji Informativnega programa, in sicer Intervju Jožeta Možine z gostjo Saro Bevc Jonan (TV SLO1, 9. 12.) in Teš po Teš 6, oddajo raziskovalne skupine Ekstravizor (TV SLO1, 13. 12.).

»Dve pohvali bi rada poslala, prvo za Intervju, z gostjo Sara Bevc Jonan, drugo pa za včerajšnjo oddajo TEŠ po TEŠ 6. Posebno pohvalo bi rada izrazila voditeljici Eriki, za res odlično vodenje, predvsem pa "kapo dol" za uro in pol dolgo stanje na visokih petah. Malce me je zmotilo, da je morala voditeljica stati skoraj dve uri, med tem ko so gostje (vsi moški) sedeli.«

Varuhinja je pohvalo posredovala uredništvu, gledalki pa glede realizacije oddaje Teš po Teš 6 odgovorila:

»Kot veste, pri tako kompleksnih oddajah je v ozadju res veliko dela, večmesečnega brskanja po dokumentih, pridobivanja in preverjanja podatkov, snemanja, novinarske obravnave ter grafičnih priprav, dogovarjanja z gosti. Studijski del je krona projektov, ko voditelj, gostje in režija ustvarijo končno podobo vsebine. Na koncu zapisujem, da so me gledalci že v drugih primerih vprašali, zakaj voditeljice stojijo v tako visokih petah in ali jih k temu kdo sili. Pojasnjujem, da se scenografija in studijska postavitve pripravljata v dogovoru z uredništvom ter da se tudi oblačila in obuvala za voditelje izbirajo v dogovoru, in sicer med voditeljem in stilistom.«

Napaka v Prvem dnevniku

Več gledalcev je opazilo napako v Prvem dnevniku 25. decembra, ko je bila napovedana izjava mariborskega nadškofa Cvikla, predvajana pa izjava nekega drugega duhovnika, ki je bil tudi napačno podpisan kot nadškof. Uredništvo je pojasnilo, da je šlo za nenamerno napako zaradi časovne stiske, in se zanj opravičilo, v naslednjih oddajah pa predvajalo pravo izjavo.

Promocija ali celostno poročanje?, drugič

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je varuhinji posredovala odzivno poročilo v zadevi Promocija ali celostno poročanje? (novembrsko poročilo, str. 8). Iz uredničinega odgovora:

»Nedavno je bila tudi na inštitut Varuha pravic gledalcev in poslušalcev naslovljena kritika na račun prispevka o poslovanju podjetja v Škofji Loki, ki je bil objavljen v Slovenski kroniki.

V Informativnem programu smo o tej temi in o teh dilemah opravili o tem več razprav. Ta teden je urednik naših dopisništev v Sloveniji na dopisnike naslovil pismo, v katerem je ponovil načelo o doslednem umeščanju prispevkov s predstavitvami poslovnih uspehov podjetij v širši kontekst gospodarske slike v regiji ali v širši kontekst poslovanja te družbe. Še več premisleka bomo namenili temam, ki so še posebej občutljive, na primer varovanju okolja.

Naj dodam, da namen nobenega o naših prispevkov o gospodarskih uspehih slovenskih podjetij ni bil ali ni promocija podjetij pač pa obveščanje slovenske javnosti o delovanju podjetij, ki pomembno vplivajo na delovanje države ali pa so veliki in seveda zato pomembni delodajalci v manjših krajih.«

Volilno dogajanje: o čem je govoril prispevek?

Gledalka **K. L.** je imela pomisleke glede prispevka v Dnevniku 11. decembra, češ da je bil v slabi luči neupravičeno prikazan duhovnik.

»Zakaj je šlo. Prispevek pokaže predsednika volilne komisije, ki pove, da so se zgodile bistvene nepravilnosti na volišču samem, ki so vplivale na izid volitev, ter, da se zato volitve ponavljajo. V prispevku kasneje ni pojasnjeno, kakšne konkretne nepravilnosti so bile ugotovljene, večina prispevka pa je namenjena dobesednemu linču tamkajšnjega župnika, ki je iz prižnice povedal svoje mnenje in bil pri tem kritičen do delovanja bivšega občinskega sveta in županje. Menim, da ste v prispevku pomešali jabolka in hruške. Prispevek naj bi bil namenjen predstavitvi nepravilnosti na volišču, dejansko pa celotna vsebina linča duhovnika, zaradi izrečenega stališča, in meče negativno luč na Katoliško Cerkev kot institucijo. Očitno je to nekakšna stalnica v medijih in tudi na Televiziji Slovenija (npr. pismo Einsteina prejšnji teden ...). Besede, ki jih je izrekel župnik nimajo nikakršne povezave z nepravilnostmi, ki so se zgodile na samem volišču, in bi bile vzrok za ponovitev volitev. Čeprav je to glavni problem, se prispevek osredotoča na povsem nekaj drugega. Glede na navedeno, je bil namen prispevka preusmeriti pozornost iz dejanskega problema na nekaj, kar je drugotnega pomena, in predvsem prikazati duhovnika v negativni luči. Prispevek zato povsem nepotrebno širi nestrpnost. Žalostna sem, da uredniki nacionalne televizije, katere plačniki smo tudi katoličani, dopuščajo tovrstno neobjektivno poročanje. Še posebej tisti uredniki, ki tudi sami izhajajo iz tradicionalno katoliškega okolja.

Ker menim, da je nacionalna televizija odgovorna do vseh svojih gledalcev in je dolžna slediti najvišjim novinarskim standardom, sem čutila dolžnost, da vam pišem. Želim si, da bi odgovorni imeli pri oblikovanju prispevkov pred očmi vse svoje gledalce in bi vsebine pripravljali v spoštovanju do njih. Vsebina prispevka je prizadela tako mene kot moje najbližje in želim si, da se tovrstne vsebine na nacionalni televiziji ne bi več ponavljale. Želim si, da bi bili prispevki verodostojni, resnični, nepristranski, ne-zlonamerni ...«

Urednica dnevnoinformativnih oddaj **Nataša Rijavec Bartha**:

»To ni bil prispevek o nepravilnostih na volišču, ampak prispevek o bitki za glasove pred, kot je takrat kazalo, ponovljenim glasovanjem. In da ta bitka za glasove ni zaobšla niti Cerkve, je bilo povedano že v napovedi prispevka. To sicer ni bil edini primer pred letošnjimi lokalnimi volitvami, na podoben primer smo opozorili tudi v tarči. Cerkev in država sta ločeni, zato take ali podobne intervencije vedno znova razburijo tudi del vernikov, ne le širše javnosti. Lahko bi govorili o izražanju stališč verskega uslužbenca z napotki za odločitev volivcev. Slovenska zakonodaja sicer ne vsebuje pravnega pravila, ki bi konkretno in neposredno urejalo to področje, tako gre lahko za trk dveh pravic, pravice do svobode izražanja verskega uslužbenca oziroma verske skupnosti in volilne pravice volivca. Če bi šlo za kršitev proste odločitve volivcev oz. prisilo pa bi lahko šlo za kaznivo dejanje, so ob podobnih primerih navajali pristojni organi že v preteklosti. A navadno gre zgolj za opozorila javnosti, tudi dela vernikov, ki jih tovrstne intervencije motijo.«

Tri soočenja, trije pristopi, drugič

Varuhinja je na seji Programskega sveta (PS) 17. decembra ustno poročala o zadevi Tri soočenja, trije pristopi, ki jo je opravila na predlog svetnice **Petre Ložar** (novembrsko poročilo, str. 6 in 60) in ob tem povzela tudi vsebino pogovorov z uredništvom Informativnega programa glede odzivov, ki jih o informativnih vsebinah podajajo člani PS. Na prošnjo članice PS Petre Ložar je pisno povzela ustni nastop oz. podala razširjeno pojasnilo. Objavljeno je kot **PRILOGA 2** na str. 53.

Ljubljana: soočenje županskih kandidatov, drugič

Gledalec **I. Š.** ni bil zadovoljen z odgovorom o enakih pravilih v vseh soočenjih kandidatov za župane mestnih občin na novembrskih volitvah. Menil je, da so bila kakovostna in vsebinska vsa soočenja, razen oddaje iz Ljubljane (TV SLO1, 15. 11. 2018), ki jo je kritično analiziral:

»*Voditeljica kandidatov za župane sploh ni predstavila. Na ekranu so se izpisali podatki o izobrazbi in mislim da o zaposlitvi. Kdo je predlagatelj posameznega kandidata, kdo ga je predlagal (stranka ali skupina volilcev) se je lahko za posamezne kandidati bolj ali manj uspešno le ugibalo.

*Nasmesto predstavitve se je kandidate (razen Jankoviča in Logarja) označilo kot drugorazredne kandidate. Za tem voditeljica zahteva - pričakuje od kandidatov celo pojasnjevanje-opravičevanje dejstva, da so "drugorazredni", kar je trajalo skorajda mučnih pol ure. Mučnih seveda gotovo za same kandidate, še bolj pa za volilce, ki smo želeli zvedeti čim več o stališčih kandidatov.

*Vprašanja so bila popolnoma neprimerna tudi v nadaljevanju, saj si iz odgovorov na vprašanja nisem mogel ustvariti mnenja o svetovnem nazoru posameznika, o razgledanosti, izobrazbeni širini/odprtosti, kakšno je poznavanje lokalne problematike itd. , ali sploh vedo, kakšne pristojnosti in naloge spadajo v področje pristojnosti lokalne skupnosti itd. in tako naprej.

*Po pol - urnem mučenju glede drugorazrednosti so sledila vprašanja , kot bi jih voditeljica brala iz programa kandidata g.Logarja, s katerim smo se edinim lahko seznanili po prejeti zloženki po pošti. Vsi kandidati so povzemali stališča in rešitve iz tega programa, to pa je bilo tudi vse. Kakšen je sicer program posameznega kandidata pa ni bilo moč zvedeti.

*Aktualnemu županu je bila dana beseda , kadarkoli je zahteval, po približni oceni je dobil besedo dva do trikrat večkrat kdo ostali kandidati s tem, da je povzemal izvedbo dosedanjih projektov, kakšni so načrti v bodoče pa NIČ.

*za aktualnega župana in njegovo delo volilci vemo, zato bi voditeljica morala dati več priložnosti ostalim.

*če že, pa bi volilce glede aktualnega župana zanimali njegovi "bolj sporni" posli vključno s t.i. pralnico denarja, o kateri je govora med občani, omenja se naziv družbe, preko katere naj bi se ta dejavnost odvijala. Ali je kaj na tem ali ne je dolžnost novinarjev, da se stvri razčistijo, da se ne bi nekoga obremenjevaloneutemeljeno.«

Zadeva se navezuje na naslednja poglavja v novembrskem poročilu: Ljubljana: soočenje županskih kandidatov (str. 5); Tri soočenja, trije pristopi (str. 6 in 60) in na gradivo o volilnih in referendumskih programih, pripravljeno za programski svet (str. 53 in 64). **Varuhinja** je pritožnika napotila k branju vseh omenjenih poglavij.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Zakaj ni bilo prenosa bogoslužja?

Gledalca **J. J.** je zanimalo, zakaj prvo nedeljo v mesecu, dne 2. 12., ni bilo prenosa bogoslužja.

»Več pritožb je prišlo na račun tega, da v nedeljo 2.12. 18 ni bilo prenosa sv. maše, kot je običaj za prvo nedeljo.
Prosim za pojasnilo meni in gledalcem /poslušalcem.«

Pojasnilo urednika Uredništva verskega programa **Vida Stanovnika**:

»Na Televiziji Slovenija se trudimo, da z neposrednimi prenosi nedeljskih maš v slovenske domove prinašamo lepoto bogoslužja ter starejšim in bolnim na ta način omogočimo sodelovanje pri sv. mašah. V letu 2019 bomo v program uvrstili dodaten praznični prenos za Binkošti. Prav tako pa bomo prenašali veliki shod kristjanov in osrednje slovesno bogoslužje ob priključitvi Prekmurja Sloveniji, 17.8.2019 iz župnije Beltinci.

V mesecu decembru smo dogovorjeni z župnijo Slavina v Koprski škofiji, da bomo neposredno prenašali župnijsko sv. mašo v nedeljo, 16.12.2018. Žal je prišlo v sporedu do napačne napovedi datuma prenosa, za kar se iskreno opravičujemo. Na prenos bomo zato dodatno opozorili tudi z izdelavo TV-napovednika.

Ob tej priložnosti pa vas želim povabiti tudi k ogledu slovesne polnočnice iz župnije Šentvid pri Stični ter spremljanju božičnega nagovora Urbi et orbi, papeža Frančiška.«

Pojasnilo v. d. direktorice **Natalije Gorščak**:

»Maša je produkcijsko zahteven projekt, podobno kot športne prireditve. Ponavadi jo prenašamo prvo nedeljo, včasih - podobno kot tokrat - ko imamo načrtovano veliko količino produkcije na terenu in bi zato morali ekipo za prenos maše zmanjšati, se raje odločimo za zamik prenosa, saj ne želimo okrniti produkcije maše. Tokrat smo zamik načrtovali ob usklajevanju plana sredi oktobra, vendar je v sporedu ostal podatek iz prvotnega, tromesečnega plana, ki ga za čas od oktobra do decembra pripravimo v septembru.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Iz odgovorov razumem, da je bila odločitev o datumu decembrskega prenosa bogoslužja sprejeta že oktobra, vendar pristojni niso pravočasno popravili sporeda.

Tudi sama sem se v nedeljo, 2. 12. 2018 čudila, ko sem na TV-zaslону opazila grafične napise z opozorilom, da bo prenos maše čez 14 dni. Takoj sem pomislila, da je temu botroval nek izredni dogodek.

Menim, da je šlo za napako, ki je po nepotrebnem vznemirila gledalce.

Opravičilu gospoda Stanovnika, se pridružujem tudi sama, v želji, da se tovrstne napake ne bi ponovile.«

Streli v Bazovici – dokumentarec za nacionalni program?

Pritožnik **M. B.** je predlagal, da TV Slovenija predvaja dokumentarni film Steli v Bazovici.

»... da bi se končno že zavrtelo na TV Slovenija DOMOLJUBNI FILM s tematiko slovenstva in borbe za ohranitev slovenskega/maternega jezika, 50-minutni igrano-dokumentarni film »STRELI V BAZOVICI!«, filma torej, kateri je v kričecem nasprotju s politiko t.i. multi-kulti okolja vse manj slovenstva, na naši domači, slovenski zemlji!«

Varuhinja je od v. d. direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak** v vednost prejela pojasnilo rednika dokumentarnega programa **Andraža Pöschla**:

»Studiu Vrtinec smo že ponudili licenčni odkup v višini 900€ za tri predvajanja. Naj takoj dodam, da je film že bil premierno predvajan v slovenskem medijskem prostoru (POP TV, april 2011), zato sem predlagal nižjo ceno za odkup, kot v primerih, ko gre za premierno predvajanje.

Producent Kastelic s ponudbo ni bil zadovoljen. Producentu Dokumentarnega programa, g. Hemlerju, je maja letos odgovoril: "...Ponujeni znesek v višini 900,00 EUR za trikratno predvajanje igrano-dokumentarnega filma je zgolj mizerno plačilo, ki ne zadostuje niti za pokrivanje administrativnih stroškov. Kaže, da je naš film, v trajanju 55-minut, vreden manj kakor minuta vašega arhiva..."

Odkup je bil predlagan tudi že v letu 2011, ko smo imeli v planu višje postavke za licenčne odkupe, a je bila pogodba zaradi takrat aktualnega sodnega spora ustavljena. Zdaj imamo v planu omejena sredstva za licenčne odkupe. Z drugimi producenti doslej nismo imeli težav s predstavljenim zneskom za odkup filmov, ki so že bili premierno predvajani drugod. Ravno nasprotno – z veseljem sprejmejo našo ponudbo, sploh v primerih, ko je bil film sofinanciran z javnim denarjem (SFC), tako je bil namreč produciran tudi film Streli v Bazovici.«

Med pritožnikom in v. d. direktorice se je razvila daljša polemika.

Več starejših humorističnih nadaljevank!

Gledalka **M. M.** je izrazila željo, da bi TV Slovenija predvajala več humorističnih nadaljevank starejšega datuma.

»Večkrat sem že na vašem profilu fb, zaprosila, če bi lahko začeli predvajati še katero drugo kom. nanizanko iz osemdesetih, ali začetka devetdesetih let. Ne me narobe razumeti, Zlata dekleta so čudovita in zvesto jih spremljam že več mesecev. tako, da zdaj gledam že vse ponovitve. Vem, da nas je kar nekaj, ki imamo to prošnjo in željo po ogledu novo-starih komičnih nanizankah iz tistih let, kot so npr. Alo-alo, Fawlty towers, Črni gad, Moja družina, Želite milord?, Tretji kamen od sonca.... itd... itd.
Najlepša hvala za vaše razumevanje in srčno upam, da bomo ljubitelji teh starih nanizank uslišani.«

Neli Aberšek Vozelj, Uredništvo tujih oddaj:

»Glede ponovnega predvajanja navedenih starih nadaljevank imamo več težav: prva je, da so mnoge od njih zaradi višjih standardov kakovosti predvajanja, ki veljajo danes, tehnično neustrezne. Zaradi še vedno velikega zanimanja se nekateri lastniki pravic odločijo za novo tehnično obdelavo materiala, kar sicer rešuje navedeno omejitev, a teh je zaenkrat še zelo malo.

Druga težava je, da je nakup starih serij finančno še vedno velik zalogaj, kar ob vedno manjših sredstvih za nakup tujega programa, predstavlja oviro, da bi jih pogosteje ponudili našim gledalcem. V primeru, da pridobimo za nakup programa dodatna sredstva, bomo seveda z veseljem uvrstili v program tudi katero od nadaljevank, ki jih predlagate. Upamo pa, da boste iz našega nabora novih serij našli kakšno zanimivo tudi zase.«

Zaplet pri snemanju Malih sivih celic

M. G. se je v imenu ekipe OŠ Sostro pritožila nad potekom snemanja kviza Male sive celite.

»Pri petem delu kviza (štiri enaka vprašanja za obe ekipi) je ekipa OŠ Nove Jarše označila odgovor D. Voditelj oddaje je prebral rezultat ekipe OŠ Sostro (odgovor B) n nato še OŠ Nove Jarše (odgovor D). Ekipa OŠ Nove Jarše se je pritožila, da niso označili D odgovora, ampak da so izbrali odgovor B in da niso pritisnili odgovora D. Odgovor obeh ekip se je že spisal na ekranu in je bil viden vsem udeležencem oddaje. Po besedah ekipe Nove Jarše naj bi odgovor D po pomoti označili s komolcem.

Voditelj je obmolnil in čakal navodila režije. Nato je oznanil, da se ekipi prizna ustni odgovor B, čeprav je bil izpisan odgovor D. Ker je bil odgovor B pravilen, so se ekipi OŠ Nove Jarše podvojile točke, saj so pri tej nalogi stavili na Brihtolina.«

Varuhinja je pritožnici posredovala odgovor, ki so ga v pristojnem uredništvu uskladili z v. d. direktorice TV Slovenija (objavljen je kot **PRILOGA 3** na str. 54) ter dodala še splošno pojasnilo:

»Na podlagi vašega pisma in odgovora pristojnih sem si ustvarila vtis, da je bila v poteku dogajanja 19. decembra še največja pomanjkljivost ta, da o zapletu ni bilo neposredne komunikacije oz. takojšnjega stika, ki bi vam omogočil, da bi kot mentorica lahko povedali, kako ste razumeli uredničino odločitev, urednica pa bi vam lahko pojasnila svoje argumente. Globoko verjamem v moč spoštljivega in strpnega dialoga. O tem bom tudi osebno govorila z urednicami.

Razumem razočaranje otrok in tudi vašo stisko zaradi odločitve, ki ste jo doživeli kot krivično, pri čemer niste imeli priložnosti, da bi se o zapletu takoj osebno pogovorili z urednico. Iz odgovora pristojnih razumem, zakaj se je urednica odločila, kot se je, hkrati razberem, da pri poteku oddaje poleg strogih pravil upoštevajo tudi človeški faktor, ki lahko prispeva k lapsusom ali hipni nezbranosti ali nehotenemu gibu. Menim, da je takšen odnos pravilen in tudi v duhu poštenosti.

Pritožnica z odgovorom in tudi naknadnimi pojasnili ni bila zadovoljna.

Zanimiva oddaja, a zakaj ne tudi na nacionalki?

Varuhinja je v vednost prejela korespondenco med Uredništvom tujih oddaj in gledalcem **M. Š.**, ki bi si na javni televiziji želel ogledati dokumentarni film, ki ga je zasledil pri komercialnih ponudnikih TV programov.

»Pred kratkim je bila na Viasat History predvajana oddaja o reševanju več kot 100 zavezniških pilotov iz nemškega ujetništva, katerega so izvedli slovenski partizani. V oddaji je bilo poudarjeno, da je bil to največji podvig te vrste v zgodovini 2.svetovne vojne. Glede na dejstvo, da tuje programe spremlja bolj majhno število Slovencev, bi bilo zelo koristno, da bi se ta oddaja prikazala tudi na naši nacionalni televiziji.«

Iz odgovora urednice Uredništva tujih oddaj **Neli Vozelj Aberšek**:

»Omenjeni dokumentarec poznamo, pravzaprav gre za epizodo iz dokumentarne serije, ki je bila premierno predvajana na angleškem programu Channel 4, žal pa je na TV Slovenija nismo mogli dobiti za predvajanje, saj jo je s panevropsko pogodbo odkupil VIASAT, v okviru katerega deluje tudi kanal History Channel.

S producenti smo v stiku in skušamo dobiti pravice za predvajanje takoj, ko bo to mogoče, saj se tudi nam zdi zgodba pomembna (in dobro sproducirana) in bi jo bilo dobro prikazati tudi gledalcem javne televizije, pa čeravno s krajšim časovnim zamikom.«

Pohvale posameznim oddajam

Varuhinja je v vednost prejela več pohvalnih odzivov na serijo oddaj Mestne promenade avtorja Andreja Dobleharja in serijo oddaj Slovenska narečja avtorice Neve Novljan ter oddajo Pričevalci, v kateri se je avtor Jože Možina pogovarjal z Doris Mayer-Pignatelli (TV SLO1, 18. 12.). **M. B.** je za serijo oddaj Pričevalci in Spomini zapisal: »Še naprej pogumno, tako s »Pričevalci« kot s »Spomini«, v odstiranju zgodovinskih dejstev. To je naša skupna(!) zgodovina, pa če nam je všeč ali ne!«

Kdo je lahko »pričevalec«? (o oddajah Pričevalci in Spomini)

Na podlagi razprave na seji Komisije za kulturne in umetniške vsebine Programskega sveta 17. 12., ki je stekla ob seznanitvi s poročilom o odzivih občinstva v novembru, je varuhinja vnovič poskusila pridobiti konkretne informacije o zasnovi oddaje Pričevalci oz. odgovor na vprašanje gledalke, po kakšnih merilih se izbira nastopajoče v oddaji (poročilo za november, str. 15 – 17). Avtor oddaje tudi na ponovljeno varuhinjino vprašanje ni odgovoril.

Varuhinja je na pobudo člana komisije enako vprašanje zastavila tudi avtorju oddaje Spomini **Janezu Lombergerju**. Celovito pojasnilo – o zasnovi, izvedbi, dosedanjih vsebinah in tudi merilih za sodelovanje v oddaji, z avtorjevim poudarkom, da oddaje Spomini ni mogoče obravnavati kot vsebinski pandan oddaji Pričevalci – objavljam kot **PRILOGO 4** na str. 56).

Kot dopolnilno informacijo v zadevi je varuhinja pri uredniku Uredništva dokumentarnih oddaj **Andražu Pöschlu** pridobila še nekaj informacij o oddaji Pričevalci, ki je na sporedu od leta 2014. Skupaj je bilo objavljenih 158, in sicer: 27 oddaj v letu 2014, 40 oddaj v 2015, 41 oddaj v 2016, 32 oddaj v 2017 in 18 oddaj v 2018. V PPN za leto 2014 piše, da bo »projekt Pričevalci« nastajal v sodelovanju vseh televizijskih uredništev in »z različnimi pripravljavci in voditelji pogovorov«. Dejansko je avtor teh oddaj Jože Možina, ki je tudi urednik oddaje.

Oddaja Spomini je na sporedu od leta 2016; do konca lanskega leta je bilo skupaj predvajanih 72 oddaj.

Urednik Uredništva dokumentarnih oddaj Andraž Pöschl oddaji Pričevalci in Spomini klasificira kot pogovorno-dokumentarni oddaji: v ospredju je pogovor z izbranimi sogovorniki, posnet v njihovem okolju, ki pa je dopolnjen z vizualnim dokumentarnim gradivom (pri uporabi tega gradiva močno odstopa oddaja Spomini).

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Napake v geslih kviza Vem!

Gledalec **M. Š.** je opozoril na napake pri geslih kviza Vem! na TV Slovenija.

»Danes, 5. 12., sem gledal oddajo VEM. V križanki sta bili narejeni dve veliki napaki. Opis za iskano besedo **menjševik** je bil : **ruska manjšina**. Menjševiki pa so bili krilo ruske socialdemokratske stranke. Za iskano besedo **Husak** je bil opis : **nekdanji češki politik**. Gustav Husak je bil Slovak in je bil do leta 1987 predsednik Češkoslovaške.«

Dajana Makovec, urednica:

»Najlepša hvala za dobronamerno opozorilo.

Kviz Vem! razvedrilna TV igrice, v kateri opisi besed niso prepisi iz slovarjev in leksikonov. Trudimo se, da so namigi oz. opisi iskanih besed čim bolj zanimivi, če se da tudi šaljivi in hudomušni. Držati pa se moramo tudi omejitev pri grafičnem izpisu in dostikrat prav zaradi tega opisi niso enoznačni. Kar pa za rešitev križanke ni pogoj, saj jo tekmovalci in gledalci doma rešujejo s črkami, ki jih v križanko vpišemo po pravilnih odgovorih na vprašanja za črko. V oddaji, ki jo omenja gledalec, je res prišlo do neljube netočnosti, za katero se opravičujemo.

Spodaj je še in pojasnilo sestavljalca:

Prebral sem opombi gledalca in lahko zapišem naslednje:

* opravičujem se za napako za geslo HUSAK. Opis se je glasil 'pred leti na čelu Češke'. Pravilno bi se moralo glasiti 'na čelu Češkoslovaške'.

Opis torej ni bil 'nekdanji češki politik' kot piše gledalec in nikjer ni omenjeno niti da je bil Čeh, niti da je bil Slovak. Prav tako ni bil predsednik do 1987 ampak je odstopil leta 1989 zaradi nestrinjanja z reformami.

* glede MENJŠEVIKOV je zadeva jasna. Bili so v manjšini v primerjavi z boljševiki (kot sem zapisal v komentarju). SSKJ namreč kot prvo geslo pri razlagi 'manjšine' navaja, "manjši del kake skupnosti, celote, zlasti ljudi" in v nadaljevanju: "biti, ostati v primerjavi z določenim manj številni". In v primerjavi z boljševiki so bili manj številni. Pa saj že ime kaže na to. Natančen opis se je glasil: "pripadnik ruske manjšine", kar je v povezavi z zgoraj zapisanim popolnoma korektno.«

Slovenski pozdrav: mnenja o humoristki

Več gledalcev je pisno in po telefonu grajalo humor so-voditeljice oddaje Slovenski pozdrav.

Varuhinja je odzive posredovala pristojnemu uredništvu, pritožnikom pa pošiljala splošen odgovor odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Vanje Vardjana**, objavljen v novembrskem poročilu str. 22.

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Kaj pa državno prvenstvo v Planici?

Gledalko **M. R.** je zanimalo: »Danes je bilo državno prvenstvo v skokih v Planic Zakaj tv hiša ne predvaja v živo ,ali pa bi dala posnetek prireditve.«

Odgovor **varuhinje**:

Pri prisojnih sem preverila, zakaj ni bilo prenosa oz. posnetka planiške prireditve, ki je potekala 23. 12. 20198. Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel je pojasnil, da »državnega prvenstva v skokih nikoli nismo prenašali, zato pa vedno pripravimo poročila s tovrstnih tekem, ki jih pokažemo v informativnih oddajah«.

Voditeljeva opazka na prireditvi Športnik leta

Gledalca **P. P.** je zmotila pripomba na prireditvi Športnik leta (v prenosu 19. decembra na TV SLO2).

»Prireditev športnik leta je vodil novinar TV SLO, ki je med drugim v programu izvedel pogovor s športnico leta. Zmotil me je njegov komentar, ki se je glasil: Eno odličje v Tokiu že imamo, odličje Janje ....

Samo to bi rekel, ni pošteno do mlade športnice in nimate pravice to početi, preprosto ne. Predvsem ne tak način v živo na odprti sceni, pred celo Slovenijo.«

Odgovor **Gregorja Peternelja**, odgovornega urednika Športnega programa:

»Voditelj je Janjo Garnbret tudi vprašal, če tovrstna razmišljanja ustvarjajo dodaten pritisk na njo. Odgovorila je, da ja. Povsem jo razumem, a vendarle se odlični športniki kot je Janja Garnbret pričakovanjem medijev in javnosti ne morejo ogniti. Pritisk se povečuje z odličnimi rezultati in Janja je v svojem športu dejansko najboljša na svetu. Ne v mladinski, pač pa v absolutni konkurenci in ko je enkrat tako, se je potrebno soočiti tudi s tem.

Seveda ji želim samo najboljše in da bi še naprej ob omembi njenega imena poročali o dobrih uspehih.

Glede na njen odgovor, ki sem ga zapisal zgodaj, pa sem prepričan, da bo tudi voditelj naslednjič do nje pristopil drugače.«

Mnenja o športnih komentatorjih

Gledalci so podajali mnenja o različnih komentatorjih, med njimi o Andreju Staretu, Jelku Grosu in Tomažu Hudomalju (govor, jezik, komentatorski slog). Varuhinja je odzive posredovala pristojnemu uredniku, pritožnikom pa pojasnila, da v uredništvu pripombe analizirajo in jih v največji možni meri upoštevajo pri snovanju programa.

V. PROGRAM PLUS

O obdarovanju otrok v Dobro jutro

Gledalka **H. M.** se je pritožila nad, po njenem mnenju, neprimeren pogovor o obdarovanju otrok v oddaji Dobro jutro 6. decembra.

»Gostja oddaje je ves čas govorila: z možem sva za Miklavža otrokom kupila pižamo, nogavice ,....., za Božička sva kupila to pa to, za Dedka Mraza sva kupila to pa to. Zakaj se ni mogla vzdržati komentarja kdo je ta skrivnosti mož, ki obdaruje otroke? Zakaj je bilo potrebno otroku iz televizije izvedeti, da sta starša Miklavž, Božiček oz. Dedek Mraz? S tem prispevkom sta lahko marsikateremu otroku vzeli čar pričakovanja in pa tudi staršem veselje ob gledanju otrok, ko se jim zasvetijo oči ob pogledu na pehar z darili. Mogoče se vam bo moja pripomba zdela nepomembna, ampak gostja bi morala biti bolj taktna in bi jo morala voditeljica na to opozoriti pred oddajo. Voditeljica je tudi sama starš, pa bi zato morala pogovor speljati drugače.«

Odgovor **Daše Lamut Prosen**, urednice oddaje Dobro jutro:

»V oddaji Dobro jutro smo v četrtek, 6. 12., govorili o obdarovanju otrok ter o tem, katera darila so primerna in kako obdarovanje vpliva na vzgojo otrok. Naša gostja je bila družinska

terapevtka Lea Mrgole. Voditeljica Špela Močnik je gostjo pred samo oddajo opozorila na to, da morata biti pri pogovoru na to temo previdni pri izbiri besed, da ne bi razočarali kakšnega otroka. Ker pa oddaja poteka v živo, žal ne moremo kontrolirati vseh besed, ki jih izreče gostja. Žal nam je, če smo prav s pogovorom v naši oddaji razočarali kakšnega otroka, a naša oddaja vendarle ni oddaja, ki bi bila namenjena samo otrokom, morda bi morali tudi sami starši oz. varuhi v današnjem potrošniškem času še bolj paziti pri spremljanju medijev.«

Kako naj voditeljice sedijo?

Dve gledalki sta podali mnenje o kulturi nastopanja v oddaji Dobro jutro.

»Zanima me, kdo na RTV ureja bonton. V vaši oddaji Dobro jutro namreč opažam, da vaše voditeljice ... vedno sedijo s prekrizanimi nogami, kar mislim da ni po bontonu, pa tudi vizualno je zelo neprimerno.« (I. K.)

»Moti me tudi to, da v vaših oddajah strogo ne priporočate sedenja s prekrizanimi nogami, voditeljice same se pa tega ne držijo. Seveda velja, pregovor, da je kovačeva kobila vedno bosa, vendar mislim, da bi voditeljice veliko več pozornosti morale nameniti tem malim stvarim, če naš že nekaj učijo in nam priporočajo preko ekrana. Prosim vas, da jih na to opozorite.

Voditeljice so mi sicer čisto všeč, vendar mislim, da ženske pač moramo paziti tudi na to, kakšen vtis naredimo s celotno svojo prezenco (mogoče bolj poslušati gospo, ki govori o obnašanju in bontonu).« (V. V.)

Iz odgovora **varuhinje**:

»Sporočilo sem posredovala pristojnemu odgovornemu uredniku Programa plus in ga prosila, da se s sodelavci in strokovnjaki pogovori o načinu sedenja v oddaji. Delim vaše mnenje, da je na televiziji izjemno pomembno ne le vsebina, ampak tudi način podajanja vsebine, kamor sodijo tako primeren videz in ustrezna oblačila kot upoštevanje bontona.«

Urednica oddaje **Daša Lamut Prosen** je varuhinji sporočila, da je govorila s strokovnjakinjo za bonton in da se bodo z voditeljicami o tej temi pogovorili.

Ukinitev oddaje Halo TV

Gledalko **J. J. M.** je zanimalo »zakaj ukinjate oddajo Halo TV, eno najzanimivejših oddaj na 2. programu. Zares velika škoda. Prosim za pojasnilo.«

Rok Smolej, odgovorni urednik Programa plus:

»Oddajo Halo TV po treh sezonah s koncem leta zaključujemo. V letu 2019 želimo gledalcem ponuditi novo popoldansko oddajo v sodobnejšem formatu.

Svetovalno-kontaktne rubrike pa ostajajo del jutranjega oziroma dopoldanskega programa na TV SLO, kjer gostujejo številni strokovnjaki, ki so za nasvete na voljo tudi gledalcem.«

Pisarna **varuhinje**:

»Žal nam je, da ste nad predvideno spremembo razočarani. Varuhinja nima pristojnosti glede oblikovanja programske sheme ter snovanja in načrtovanja oddaj. Iz odzivov, ki jih prejme, pa je razvidno, da so gledalci in poslušalci občutljivi na spremembe v programskih shemah; še posebej so kritični, če o posegih niso vnaprej obveščeni ali če ne razumejo, zakaj so se zgodili. Na to je

varuhinja opozorila tudi v svojem priporočilu ob pripravi programsko-produkcijskega načrta za leto 2019. Seveda pa so sestavni del vsakega načrtovanja tudi spremembe, osvežitve, uvajanje novosti in modernizacija.«

Dobro jutro: zakaj je bil prekinjen telefonski klici

Dva gledalca sta menila, da je prekinjanje telefonskih klicev gledalcev v oddaji Dobro jutro neprimerno. Odziva je sprožil klic v oddaji Dobro jutro 11. decembra.

»Ali imajo voditelji kontaktnih oddaj s strani urednikov, dogovorjeno kakšno stališče naj zavzamejo ob morebitnih komentarjih in ocenah TV gledalcev o določenih oddajah? Ali je Ana Pirkovič Tavčar v ponedeljek v oddaji Dobro jutro zaradi lastne presoje tako grobo prekinila poslušalko, ki je hotela pohvaliti intervju Jožeta Možine s Saro Bevc Jonan.« (J. J.)

»Danes 11.12.2018 v oddaji Dobro jutro voditeljica Ana Tavčar med 07:14 in 07:19 ko imajo gledalci preko telefona možnost komentirati dogajanja.

1. Voditeljica omeni stalno ene in iste časopise (Delo, Dnevnik, Finance, Primorske novice,) in to isto vsak dan. Kaj mi v Sloveniji nimamo še kaj drugega, zakaj strogo le te.
2. Iz teh časopisov enostavno izpostavi samo tiste teme , ki so njej ali RTV všeč.
3. Potem sledi 1. telefonski klic gospa ki je poklicala najprej laska voditeljici in potem govori vse živo (prosti spis) vsaj 3 minute in Tavčarjeva je ne prekine.
4. Sledi 2 klic kliče gospa Matilda, začne hvaliti RTV da ima dobre oddaje (do sem je vse OK) ko gospa Matilda omeni da posebej rada gleda oddaje dr. Možine v nedeljo zvečer tu pa sedaj groba prekinitev Tavčarjeva in gledalka je grobo prekinjena. MOJE VPRAŠANJE ZAKAJ.« (J. R.)

Odgovor odgovornega urednika Programa plus, **Roka Smoleja**:

»V primeru, ki ga problematizirate, je voditeljica ravnala v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike (konkretno v skladu s točko 5.1.6), ki voditelju ne le daje pravico, ampak tudi dolžnost, da telefonske klice v televizijski eter moderira.

Telefonski klici v konkretni rubriki so bili namenjeni komentiranju aktualnih dnevnih tem, ki smo jih v oddaji izpostavili. Gledalka ni sledila pozivu voditeljice z začetka rubrike, naj komentira izpostavljene aktualne teme, ampak je želela pohvaliti eno od oddaj na Televiziji Slovenija. Voditeljica je njeni pohvali prisluhnila, nato pa gledalko prijazno napotila, naj pohvalo izrazi še na drugih (primernjših) naslovih (varuhinja, uredništvo omenjene oddaje) in jo opomnila, da v konkretni rubriki komentiramo aktualne dnevne teme. Eden od temeljev spoštljive komunikacije v televizijskem etru je namreč tudi ta, da se kot gledalec oglasiš na temo, ki je zadana. Zato ni jasno, zakaj bi se gledalka po tem prijaznem napotilu voditeljice počutila užaljeno ali grobo prekinjeno. Vse, kar je voditeljica storila, je bilo, da je opravila svoje delo: zmoderirala je telefonski klic in na ta način poskušala ohraniti strukturo in namen rubrike.«

Varuhinja meni, da je pojasnilo ustrezno in celovito. Bila je seznanjena, da pritožnik J. R. z odgovorom ni bil zadovoljen.

Oddaja Akcent o sanjah

Gledalka **E. Š.** je bila nezadovoljna s potekom oddaje Akcent z naslovom Ko spregovorijo sanje (TV SLO2, 11. 12.)

»Glede na to, da plačujem RTV prispevek, vas lepo prosim za objasnilo, kako lahko oddajo vodi nekdo, ki skorajda ves čas skače v besedo, krajša odgovore gostov in se celo žaljivo vede do ene izmed strokovnjakinj? Več kot očitno je, da si je voditeljica izbrala temo, ki je preobsežna za čas oddaje in da se zaveda pač ne da povedati krajše. Takšne oddaje je mučno gledati.«

Odgovor **varuhinje**:

»Prejela sem vaše sporočilo, v katerem ste zapisali mnenje o oddaji Akcent z naslovom Ko spregovorijo sanje, v kateri je voditeljica Vida Petrovčič gostila nevropsihiatra Jožefa Magdiča, kliničnega psihologa Janka Bohaka in psihoterapevko Urško Ajdišek. Oddajo z dne 11. 12. 2018 sem si tudi sama pogledala, predvsem zaradi vašega zapisa, da se je voditeljica žaljivo vedla do gostje. Temu mnenju ne bi mogla pritrditi; menim, da je voditeljica ohranjala enako in nepristransko razmerje do vseh gostov, pri čemer je s podvprašanji skušala spodbuditi dialog in hitrejšo izmenjavo mnenj med sodelujočimi. Smisel pogovornih oddaj je namreč prav pogovor (in ne nizanje monologov). Seveda pa ima vsak televizijski voditelj svoj voditeljski slog, specifične tehnike spraševanja in navsezadnje tudi področja, ki so mu vsebinsko bližje. Dinamika oddaje pa je odvisna tudi od gostov. Zgodi se, da gostje, ki so povabljeni v 50-minutno oddajo, pričakujejo, da bodo sami lahko govorili vseh 50 minut, kar seveda ni mogoče. Težko sodim, ali je bil fokus oddaje preširok; razumem, da bi si poznavalci področja morda želeli bolj strokovne ali poglobljene oddaje, z enim segmentom tematike, vprašanje pa je, ali bi bila takšna zasnova zanimiva tudi za najširši in nepoznavalski krog gledalcev, saj je bila že tako precej zahtevna. Vaše mnenje sem v vednost posredovala pristojnemu odgovornemu uredništvu Programa plus. Žal ne morem napovedati, da ga bodo vključili v snovanje prihodnjih oddaj Akcent, saj se je ta oddaja s koncem leta 2018 poslovila.«

Različna mnenja o oddaji **Dobro jutro**

Varuhinja je prejela več odzivov, v katerih so gledalci zapisovali mnenja o posameznih voditeljicah oddaje ter kritizirali nenehno prekinjanje z oglasi.

Primer **varuhinjinega** odgovora:

»Prejela sem vaše sporočilo, v katerem zapisujete, da ne gledate oddaje Dobro jutro, kadar je njena gostiteljica ena od voditeljic, za katero menite, da je za to delo neprimerna. Obžalujem, ker imate takšno mnenje. Pojasnjam, da prejemam tudi povsem nasprotno odzive, s pohvalami voditeljici, ki jo omenjate. Prav vse odzive pa posredujem pristojnemu uredništvu, ki jih analizira in tudi upošteva pri izboljšavah, spremembah in osvežitvah. Iz zgodovine oddaje Dobro jutro poznamo številne spremembe in prenove, kar je vedno dobrodošlo.

Vsekakor pa moram pojasniti, da kot varuhinja nimam kadrovske pristojnosti: o tem, kdo ustvarja kakšno vsebino, odločajo urednike. Narobe bi bilo pričakovati, da bo varuh odločal, kdo sme voditi oddajo Dobro jutro ali oddajo Intervju ali oddajo Pričevalci ali oddajo Odkrito... Prav tako bi bilo nerealno pričakovati, da bomo imeli vsi gledalci enake gledalske okuse. Zato me ne preseneti, če v istem dnevu za istega voditelja prejmem uničujočo kritiko in vročo pohvalo. Preseneti pa me, če pisci odzivov menijo, da je merodajen le njihov okus.

Povsem pa se z vami strinjam glede oglasov, in sicer, da so velikokrat preobsežni in preveč moteči. Želela bi si, da bi zakonodajalec predvidel takšen način financiranja RTV Slovenija, da bi bilo gledalcem prizaneseno z oglasi. Poznavajoč medijske razmere in svetovno prakso pa dvomim, da se to lahko uresniči.

Sredstva zbrana z RTV prispevkom nikakor ne zadoščajo za vse obveznosti, ki jih je RTV Slovenija naložil zakon. Narobe bi bilo, če bi menili, da je RTV prispevek namenjen le televizijski produkciji; gre za celovit medijski servis, ki obsega številne dejavnosti, od 4 nacionalnih, 2 regionalnih in 2 manjšinskih radijskih programov prek televizijskih sporedov do spleta in teleteksta, simfoničnega orkestra in dostopnosti vsebin za gluhe in slepe ter financiranje domače filmske produkcije.

Ker so oglasi torej 'nujno zlo', pa vsako priložnost, ki jo imam, izkoristim za poziv pristojnim, naj jih v programe umeščajo tako, da so za gledalce čim manj moteči in na škodo vsebini. K sreči so tudi obsežni programski pasovi, v katerih oglasnih prekinitev sploh ni, denimo v celovečernih filmih, dokumentarjih, otroških oddajah.«

VI. SPLOŠNO

Pogovori v tujem jeziku

Trije gledalci so menili, da se na TV Slovenija z gosti ne bi smeli pogovarjati v tujem jeziku. Dve pritožbi sta bili povezani z oddajo Studio City in pogovorom z gostjo iz Srbije (3. 12.), ena pa z oddajo Od blizu z gostjo iz Hrvaške (19. 12.).

»...mi je zelo zelo žal, da naša RTV hiša vse pogoste pozablja na slovenski jezik; ne morem razumeti, da si tudi M. Štefančič jr. in seveda njegova urednica oddaje/programa Manica J. Ambrožič, **dovolita takšno blamažo !!!**« (F. Z.)

»... je vodil mag. Marcel Štefančič na SLOVENSKI, nacionalni RTV pogovor z njo še celo v srbščini (11. Člen Ustave RS si preberite sami, kjer je jasno zapisano, da je uradni jezik v Republiki Sloveniji – ne boste verjeli - slovenščina!) in s tem še dodatno ponižal še vse prave (nas je pa čedalje manj) Slovenke in Slovence! Ji je s tem lezel v a..s in se ji prilizoval? Zasebno naj se vede kot želi, dokler pa ga plačujemo davkoplačevalci, naj pa spoštuje v prvi vrsti **vse** sodržavljanke in sodržavljanke, Slovenke, Slovence!« (M. B.)

»V intervjuju Vesne Milek z gostjo Terezo Kesovijo je voditeljica zanemarila slovenski jezik, ki ga Tereza Kesovija dobro razume, saj že leta in leta gostuje po Sloveniji in se na nastopih potrudi spregovoriti tudi v našem jeziku. Enako se je zgodilo tudi, ko je imela v gosteh, žal pokojnega, Oliverja Dragojevića.« (T. P.)

Primer odgovora **varuhinje**:

»Pritrjujem vam, da morajo biti vse vsebine RTV Slovenija predvajane v slovenščini – pogovori v tujem jeziku morajo biti torej prevedeni in opremljeni s podnapisi ali zvočno sinhronizirani. Sogovorniki pa se vedno med seboj pogovarjajo v jeziku, ki jim omogoča, da se med seboj razumejo, pa naj si gre za nemščino, angleščino, italijanščino ali hrvaščino. Tkao je bilo tudi v primeru, ki vas je zmotil. Ali kot pravi urednica **Manica J. Ambrožič**: V naših oddajah naši voditelji pogovore s tujimi sogovorniki vodijo v tujih jezikih. Vse pogovore v tujih jezikih prevedemo v slovenščino.

Zapis, da RTV hiša pozablja na slovenski jezik je neupravičena.«

TV arhiv in avtorske pravice

Pritožnik **M. Ž.** je varuhinji posredoval dokumente iz leta 2016, v katerih sprašuje o delovanju televizijskega arhiva in obravnavanju avtorskih pravic.

Varuhinja je pojasnila, da ne gre za tematiko, ki zadeva pravice občinstva in da je zadeva v izključni pristojnosti vodstva RTV Slovenija. Pritožniku je predlagala, naj piše vodstvu RTV Slovenija ali pisarni za avtorske pravice. Sporočilu mu je tudi elektronska naslova programskega in nadzornega sveta.

Korespondenca se je nadaljevala; varuhinja je na izrecno željo pritožnika dokumente posredovala generalnemu direktorju, v. d. direktorici TV Slovenija, programskemu in nadzornemu svetu. Iz Programskega sveta so pritožniku sporočili, da bo tematika uvrščena na dnevni red aprilske seje.

Vesela novica, ki to ni!

Gledalka **I. K.** je 28. 12. v televizijskih poročilih slišala »pomembno veselo novico«, da so upokojenci že ta dan prejeli pokojnino. Tak način objave je po njenem mnenju neprimeren.

»Pojnino smo si zaslužili, ne prejeli kot darilo. Tisti, ki imajo velike zneske, jim predhodni prejem nič ne predstavlja, tisti, ki pa težko shajajo mesečno, pa vedo, da če bodo zapravljali, bodo zelo težko dočakali naslednji prejemek. Je to razlog za VESELJE?

Tudi ob vsakem minimalnem povišanju pokojnin mediji poročate kot VESELO VEST, toda večina upokojencev to občuti le kot možnost, da si privoščijo eno kavo na mesec v lokalni. Ali res lahko lansirate takšne vesti v poročilih, namestoda poročate dejansko in ne veselja, radosti polno novico!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Lahko zapišem le splošno mnenje, da mediji, tudi tisti, ki delujejo pod okriljem RTV Slovenija, redno in podrobno poročajo o sistemskih težavah pokojninskega sistema ter o posameznih primerih, ki pričajo o pokojninskih deviacijah, a tudi o povišanjih in spremembah v izplačilih. Enako velja tudi za plačni sistem – v gospodarstvu in javnem sektorju, le da pri plačah ni mogoče posredovati enotnega sporočila, saj je glede plačnega dneva, trinajste plače in božičnic veliko razlik. A tudi o teh je - vsaj v medijih, ki jih jaz spremljam (RTV Slovenija) – objavljenih kar veliko novic in analiz.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Intervju z dr. Darjo Zaviršek

Več kritičnih odzivov je varuhinja prejela glede intervjuja z dr. Darjo Zaviršek na Prvem programu Radiu Slovenija 5. decembra.

»To je nezaslišano kaj se greste na nacionalni RTV, ki jo vsi plačujejo. Gostite ljudi, ki tolčejo po tistih, ki jim bomo s svojimi otroci plačevali nezaslužene pokojnine. Sramotno. Ljubši so vam režimi in ideologije, ki tolčejo po poštenih in normalnih ljudeh, kot pa da bi zagovarjali narod in njihove ljudi. Ter obsojali vse, ki z besedo ali z dejanji dvignejo roko nad soljudi. Zamislite se. Ne bomo več tiho!« (**L. B.**)

»Danes sem poslušala intervju na radiu Prvi, v katerem ga. Darja Zaviršek zelo enostransko predstavlja vlogo ženske in vse tegobe (nasilje itd.) pripisuje tradicionalni vzgoji oz. patriarhatu. Menim, da bi bilo od omenjenega radia korektno, da predstavi problematiko tudi z druge strani, saj je gospa natresla obilo neresnic oz. polresnic, ki temeljijo zgolj na njenem osebnem mnenju, in ne na strokovnih temeljih. Upam, da lahko na radiu pričakujemo oddajo, ki bi pošteno in objektivno predstavila drugo plat medalje, torej mnenje strokovnjakov, ki podpirajo rojstvo otrok v Sloveniji. Potem pa naj si vsak poslušalec izdelava svoje mnenje.« (P. Š.)

»Z zanimanjem sem pričakovala vsebino, ki pa me je presenetila z izrazitim ideološkim nabojem in s številnimi neutemeljenimi dejstvi. Naj navedem nekaj primerov: intervjuvanka trdi, da za izumrtje slovenskega naroda ni kriva nižja rodnost žensk, ampak kvečjemu povečane migracije v tujino in slab zdravstveni sistem. Mislim, da moj komentar ni potreben. Na drugem mestu pravi, da večini žensk ne pride na misel, da bi se vrstile nazaj v gospodinjsko suženjstvo – izraz gospodinjsko suženjstvo je izrazito ponižujoč do vseh (žensk ali moških), ki so se z veseljem in ljubeznijo odločili, da bodo namesto denarja svoji družini darovali ljubečo skrb in predvsem čas. Nadalje upa, da se ženske ne bodo pustile podkupiti z dolgimi porodniškimi, z denarjem za tretjega, četrtega, petega otroka, tovrstno podkupovanje je, tako pravi prof. dr. Zavirškova, značilno za vse desničarske politike, desničarske ideologije in ob tem pristransko dodaja, da to na dolgi rok seveda ni dobro. Nato trdi še, da se za veliko žensk, ki ostanejo doma, to ne konča dobro – končalo naj bi se v ekonomski odvisnosti, mogoče celo v nasilju, mogoče v tem, da ima ženska občutek izgubljenega življenja, saj neplačanega skrbstvenega dela nihče zares ne ceni – tako prof. dr. Zavirškova. Jaz pa sprašujem, kako lahko trdi, da skrbstvenega dela nihče ne ceni? Je govorila s številnimi sozakonci, partnerji oseb, ki so se odločile ostati doma? V nadaljevanju protislovno pravi, da ženske dobijo veliko sporočil, da je njihova primarna skrb skrb za družino in za druge, moški pa teh sporočil ne dobijo, čeprav bi bilo dobro, saj je skrbeti drug za drugega ključno še zlasti takrat, ko začne država izstopati iz tovrstnih skrbstvenih odgovornosti, ki jih ima. Malo pred tem je pomoč države označila za podkupovanje, ki je značilno za desničarske politike, ideologije... Tudi vprašanja novinarka so bila zastavljena pristransko.« (E. K.)

»Upam in si želim, da boste povabili tudi kakšnega strokovnjaka na področju družine, ki ima na družino pozitiven pogled. Če je za intervjuvanko biti gospodinja, biti mama suženjstvo, je to lahko samo njeno mnenje. Ne more pa operirati s tem kot nekim znanstvenim dejstvom. Eno je govoriti svoje mnenje, drugo pa širiti neresnice.

Mislim, da kot nek nevtralen medij, si takšnih žalitev ne bi smeli dopustiti.« (J. P.)

»Glede na to, da na radiu tako velikodušno dajete toliko časa ekstremističnim pogledom na družino, na spol, vlogo žensk in otrok, pričakujem enako odmerjen čas tudi pogledu tistih, ki podpirajo družini in otrokom prijazno Slovenijo. Če ste lahko danes zjutraj namenili toliko časa radikalnim pogledom feministke dr. Darje Završek, bi lahko 40 minut intervjuja naredili tudi s socialnim delavcem in predsednikom Družinske pobude Tomažem Meršetom.« (J. D.)

Varuhinja je v vednost od uredništva prejela dve pohvalni mnenji:

»Zaradi relevantnosti intervjuja upam, da bo RTV kmalu povabila Darjo Zaviršek tudi na oddajo na SLO TV zato, ker je nasilje akutno, zamolcano in prikrito tako v naši družbi kot globalno. Samo javni po-govor o tej temi lahko spremeni stanje na bolje.« (D. S.)

»Danes sem z zamikom poslušala intervju z dr. Darjo Zaviršek in bil je res konkreten, osvežujoč in realno prikaže položaj tako žensk, ob tem pa tudi otrok v naši družbi. Vedno pa mora ravno novinar-ka, biti pripravljena slišati oziroma z vprašanji usmeriti pripovedovalca in mu dati tako možnost in čas, da lahko ustrezno predstavi tako problematično in žal vedno bolj aktualno tematiko.« (K. B. v imenu Združenja proti spolnemu zlorabljanju)

Pojasnilo odgovornega urednika Prvega, **Andrej Stoparja**:

»Intervju s sociologinjo prof. dr. Darjo Zaviršek na Prvem v sredo, 5. 12. 2018, je vzbudil precej odmevov. Nekateri se nad gostjo in njenim raziskovalnim delom navdušujejo, drugi nanjo naslavljajo kritiko. Kot urednik bi rad poudaril naslednje: intervju je novinarska zvrst, ki v ospredje postavlja posameznika, njegovo delo in polja delovanja. Profesorica Zaviršek je znana raziskovalka nasilja v družini, nad ženskami in otroki, družinskega življenja, feministične teorije, teorij rasizma, socialnega dela ... Je avtorica številnih člankov in monografij. Nedavno tega je izšla tudi njena knjiga Skrb kot nasilje (2018). V času, ko potekajo Svetovni dnevi delovanja proti nasilju nad ženskami, je bila izbira profesorice Zaviršek kot gostje toliko primernejša.

V pogovoru ni predstavila le svojega osebnega mnenja, ampak dognanja, do katerih se je dokopala s svojim priznanim, več kot 30-letnim znanstvenim delom. Težko pristanem na trditve, da znanstvena dognanja in portret njihove avtorice pomenijo propagando »ene resnice«, »enostransko prikazovanje«, »neresnice« in podobno. Intervju ni zvrst, v kateri bi lahko predstavljali množico pogledov na določeno problematiko. Intervju je – intervju. Pogovor z eno osebo. Ki naj bi bil razumljen predvsem kot iztočnica za razmislek, ne pa klic k strinjanju. Opozoril na pereča vprašanja v družbi, ki jih nekateri ne opazijo, drugi jih ne želijo zaznati, spet tretji pa tovrstnih izkušenj ne živijo, zato menijo, da jih ni, četrta pa preprosto menijo drugače, ni nikoli dovolj.

Vesel sem pestrega odziva, saj je to dokaz, da nas vprašanje družine, družinskih oz. spolnih vlog in podobna vznemirjajo, in da smo nanje pozorni. Obenem pa me žalosti – ne pa preseneča – opažanje, da odziv kaže tudi gabarite kampanje, ki vse skupaj ideologizira in briše vpogled v to, kako se je poslušalcev intervju dejansko dotaknil.

Sicer pa Radio Slovenija problematiko skrbno spremlja. Tako vladne politike, kot strokovna mnenja, pa tudi poglede različnih mnenjskih skupin in relevantnih posameznikov. O vsem tem je mogoče slišati v naših informativnih oddajah, v Intelekti, Studiu ob 17-ih, Med štirimi stenami, priložnostnih prispevkih na Prvem (pa tudi drugih programih Radia Slovenija, predvsem na Valu 202). Tudi v Intervjuju, kjer je, ponavljam, zaradi zvrsti, v danem trenutku slišno eno mnenje.«

Primer odgovora **varuhinje**:

»Urednikovemu odgovoru bi kot varuhinja težko kar koli dodala; menim, da je argumentirano odgovoril na vse vaše dileme. Tudi sama se ne bi mogla strinjati, da bi javnemu radiu lahko pripisovali namero, da se "tolče po poštenih in normalnih ljudeh". Menim tudi, da je bila konkretna oddaja izpeljana v skladu s pravili žanra in da je bila gostja celovito izprašana, saj ji je voditeljica zastavila raznovrstna vprašanja o družbenih pojavih, od najbolj zavržnih, kot je nasilje nad ženskami in otroki, do možnih interpretacij vloge ženske v sodobni družbi, o demografskih izzivih, tradicionalizmu in tudi pritisku na civilizacijske pravice, ki so pri nas zapisane v ustavi.

O tem, da so človekove pravice še vedno lahko ogrožene, je navsezadnje nekaj dni pozneje (v Odmevih 13. 12.) spregovorila tudi odhajajoča predsednica Ustavnega sodišča dr. Jadranka Sovdat, ki je dejala: "Vedno in ves čas se je treba boriti za človekove pravice, za katere smo morebiti v določenem času, denimo v drugi polovici 90. let, optimistično menili, da smo jih že dosegli in da se to nikoli ne more spremeniti."

Pojasnjujem še, da v programih RTV Slovenija ni prepovedanih tem, pomembni pa so upoštevanje konteksta, fokusa in pravil žanra, ter nasploh spoštovanje programskih standardov ter poklicnih meril in načel novinarske etike.«

Ukinjeno Vreme po Evropi

Poslušalec **N. K.** je opozoril, da na Prvem programu Radia Slovenija ni več jutranje rubrike Vreme po Evropi: »V zadnji dneh ste izpustili jutranjo rubriko: Vreme po Evropi, kjer sporočate temperature v različnih krajih Evrope.«

Andrej Stopar, odgovorni urednik Prvega programa:

»Z letošnjim decembrom smo se odločili za umik rubrike Vreme po Evropi. Dandanes so vremenski podatki dostopni na vsakem telefonu, podatki, ki nam jih pošilja ARSO pa so najpogosteje za 4. uro, včasih uspejo poslati podatke za 5. uro zjutraj. Tako pred 6. uro beremo že stare podatke, kar ni posebej smiselno. Jutranji program je poln govornih rubrik, zato smo se ga odločili nekoliko sprostiti (dati prednost glasbi) in ob tem času - ob Prvi jutranji kroniki in Duhovni misli - najlažje pogrešamo branje temperatur po Evropi.

Poslušalce smo na spremembo opozorili. Vaše opozorilo je do zdaj edini odziv na spremembo.«

Preskromno o izredni seji o prodaji NLB! (radio)

Pritožnik A. M. je menil, da je RTV Slovenija spregledala pomembno izredno sejo Državnega zbora o prodaji NLB. Na zapis, da je tudi Radio Slovenija tematiki posvetil premajhno pozornost, se odzval odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar**:

»V Informativnem programu Radia Slovenija smo imeli prispevek iz DZ v oddaji Danes do 13-ih, nato pa v Dogodkih in odmevih razširjeno vest z dvema izjavama. Tudi mi sicer podrobno in kontinuirano spremljamo temo NLB, tako, kot je za javni servis nujno.«

Zadeva se navezuje na poglavje Televizija – Informativni program – Preskromno o izredni seji o prodaji NLB! (str. 11 in 45)

Pohvaljen nočni obisk

Poslušalec **J. K.** je pohvalil oddajo Nočni obisk, z dne 17. 12.

»Ampak nočna oddaja (intervju) na Radiu Slovenija z Nacetom Junkarjem je bila pa fenomenalna. Poslušam preko podcasta in z užitkom sem poslušal vse 3 ure.

Bi pa ob tem dodal ne toliko kritiko, ampak bolj zamujeno priložnost na MMC, da ne opozori večkrat na ta prvi del nočnega programa, ki je zelo dober. Večina ljudi pač spi ponoči in tako grejo te oddaje mimo ljudi. Če bi bil jaz urednik, bi uvedel vsaj enkrat tedensko, če ne vsak dan, da se objavi zjutraj povzetek zadnje oddaje.«

Pohvala je bila posredovana odgovornemu uredniku programa.

Glasbeni izbor v Čestitkah in pozdravih

Dva odziva sta v varuhov nabiralnih prispela zaradi skladbe, predvajane v oddaji Čestitke in pozdravi, z dne 23. 12.

»Danes je bila pri čestitkah in voščilih poslušalcev predvajana pesem SLOVENCI KREMENITI. Vse v redu razen kitice, ki se glasi: Vsi Srbi in Hrvatje, vsi bratski narodi, združite se v zvezni Jugoslaviji. Čas predvajanja med 11.30 in 11.50. Točne ure žal ne vem. V petek zvečer je predsednik vlade v govoru na proslavi ponovil Pučnikove besede: Jugoslavije ni več, gre za Slovenijo. Ali se vam ne zdi, da gre pri tem za provokacijo in to ravno v času praznovanja praznika. Pričakujem vaše pojasnilo in tudi pojasnilo pri poročilih.« (A. J.)

»Vaš Radio igra v našem domu že od vsega začetka, praktično od jutra do večera. Ne poslušamo vas samo zaradi vsebin, ki so včasih boljše, včasih slabše; bolj nam gre za pravilen slovenski jezik.

Včeraj smo z družino sedli h kosilu in prijeto obujali spomine na plebiscit, ko je iz radia zadonelo "vsi bratski narodi, združimo se v zvezni Jugoslaviji" ..Vse nas je minilo, nismo mogli verjeti svojim ušesom..Šlo je za oddajo Čestitke in pozdravi, vendar si takega kiksa ne bi smeli dovoliti. Kdo je to naročil, ne vem. Šlo je za načrtno provokacijo, me pa zanima, kdo je to dovolil. (B. S.)

Odgovor odgovornega urednika **Andrej Stoparja**:

»Nedeljska oddaja Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo je namenjena željam, ki jih svojim bližnjim, prijateljem, ljudem, ki jih spoštujejo, namenja občinstvo Prvega programa. V nedeljo, 23. decembra 2018, smo med množico drugih slišali dve čestitki – prvo borcem NOB ob 77-letnici poljanske vstaje, drugo pa Združenja borcev za ohranitev vrednost NOB Črnuče svojim krajanom – s partizanskima pesmima. Ena je bila Naglo puške smo zgrabili v izvedbi Partizanskega pevskega zbora, druga pa Svobodna Slovenija (Slovenci kremeniti) v izvedbi Partizanskega invalidskega pevskega zbora.

V čestitke in pozdrave redko uredniško posegamo, saj jih razumemo kot iskren izraz volje poslušalcev, ne pa kot provokacije. 23. december je dan ustavnost, praznik ustave samostojne Republike Slovenije. Države, ki je ob prizadevanjih in aktivnosti večine Slovencev v poznih 80-ih in zgodnjih 90-ih letih 20. stoletja nastala tudi na temeljih partizanskega boja. Ne kolaboracije, ampak upora. Razumemo, da nas marsikaj, kar je povezano z drugo svetovno vojno na Slovenskem in obdobjem po njej, razdvaja. Bili so obsodbe vredni zločini. Obenem pa smo prepričani, da se moramo v lastno zgodovino ozirati kolikor se da neobremenjeno in objektivno. NOB je pomembno poglavje slovenske zgodovine, partizanske pesmi pa pomemben del slovenskega glasbenega izročila. Pisali so jih pomembni slovenski pesniki in uglasbili veliki slovenski skladatelji. Zato jih na Prvem priložnostno predvajamo. Ob tem smo prepričani, da poslušalci razumejo kontekst nastanka teh pesmi, katerih motiv je predvsem svoboda, osebno žrtvovanje in domoljubje. Četudi na določenih mestih pojejo hvalo nekdanji državi, iz katere smo uspešno odšli. Zakaj omemba Jugoslavije raje ne sproži premisleka o preteklosti in dosežkov sedanosti?

V prazničnih dneh vam želimo čim manj žolčnih misli in veliko miru, razumevanja in naklonjenosti med ljudmi. Ne samo med Slovenci, ampak med vsemi. Samo samozavesten narod, ki se sooča z lastno zgodovino, lahko sprejema druge.«

V odgovoru na odgovor se je T. J. zahvalil za pojasnilo in zapisal:

»Večkrat pa sem že slišal po radiu omenjeno pesem brez zadnje kitice. Moteča se mi zdi v teh dneh ko praznujemo Dan samostojnosti in enotnosti. Kar pa se tiče partizanskega gibanja pa se strinjam z vami.«

II. VAL 202

Neprimerno ob uri, ko poslušajo otroci!

Poslušalec **D. C.** je opozoril na besedilo pesmi, ki je bila v Kinu Šiška izvajana 4. decembra v okviru koncerta ob obletnici Izštekanih; na Valu 202 je bil predvajan prenos prireditve. Poslušalec meni, da pesem, ki sta jo izvajala Slon in Sadež, v predvajanem programskem času ni bila primerna za najmlajše poslušalce.

»V torek 4.decembra ob pribl. 17.00 uri sem se peljal s sedemletnim sinom v avtu, poslušala sva Val 202. Na sporedu je bil prenos Izštekanih-25 iz Kina Šiške. Ko sem slišal pesem zasedbe Slon&Sadež me je zelo zmotilo besedilo refrena pesmi Fotr. Predlagam, da ustvarjalci pred pripravo programa prireditve preverijo, kakšna besedila ponujajo v prenos v popoldanskem času...«

Odgovor odgovornega urednika Vala 202 **Mirka Štularja**:

»Zavedamo se, da je besedilo vsaj v eni besedi (uporabljeni slengovsko, zaradi ritmike skladbe in sporočilnosti) res lahko sporno. Sicer pa je skladba povedna in opisuje realnosti mnogih očetov, ki skozi leta uresničujejo (pre)velike želje svojih otrok, a na žalost teh vložkov ne dobijo povrnjenih na način, kot bi si želeli. Ob tem je zaključek skladbe pripeljan do (krutega) absurda, ko oče ugotovi, da v resnici ni oče.

Skladb je bila izbrana za program kot dokument ene izmed šestih posebnih oddaj Izštekanih in sicer z namenom predstavitve sodelovanja med zasedbo Slon in Sadež, ter članov Big Banda RTV Slovenija. Predvajali smo jo torej ob posebni priložnosti, se pa zavedamo, da drugače tak jezik vsaj v dnevnem terminu na radio ne sodi. Razumemo, da je to lahko vznemirilo poslušalce in se opravičujemo.

Skladb s takimi besedili sicer v dnevni program ne uvrščamo in jih ne bomo uvrščali.«

Iz dodatnega pojasnila **varuhinje**:

»Dodajam, da je javni medij dolžan braniti mejo dobrega okusa tudi v umetniških programih. Programski standardi med drugim izrecno zapisujejo, da RTV Slovenija javni interes uresničuje tudi tako, "da ne dopušča izražanja, ki ni v skladu s splošnimi družbenimi normami, razen v nujnih primerih stilne zaznamovanosti govora v umetniških zvrsteh ob upoštevanju mere in dobrega okusa". O spoštovanju vrednot občinstva pa je v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike zapisano naslednje: "Občinstvo, ki spremlja program, je sestavljeno iz različnih skupin, ki imajo tudi zelo različna stališča o dobrem okusu. RTV Slovenija zato ne more pričakovati, da bodo poslušalci in gledalci v celoti sprejeli enako svobodo izražanja v radijskih in televizijskih prispevkih, kot jo sprejemajo v knjigah, v gledališču ali na filmu, pri katerih imajo bralci in gledalci v skladu s svojo vestjo široko možnost izbire." Menim, da je oba dokumenta mogoče brati kot koristen napotek uredništvom pri kreiranju programov.«

III. SPLOŠNO

Vsebinska (ne)opremljenost podkastov

Poslušalec **S. S.** je opozoril na vsebinsko neopremljenost nekaterih naslovov radijskih podkastov.

»Zelo me moti, da se občasno ne naslavljaajo podcasti na radiu. Ker sem glede tega že pisal na uredništvo Vala 202, vendar zaman, sedaj pišem vam. Ne razumem zakaj je občasno npr v oddaji Studio ob 17h, ali Intervju, težko še napisati kdo je bil gost? Včasih je tudi napisano. Tako lahko takoj v napisanem naslovu ugotovim ali me tematika zanima ali ne. Ker te vsebine poslušamo pretežno na poti ali med športanjem nam bi to zelo koristilo.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Vaše pričakovanje je povsem upravičeno, saj gre za nesprejemljivo pomanjkljivost. O tem sem obvestila pristojne in upam, da bodo uredniki različnih uredništev, ki pripravljajo podkaste, opozorili avtorje in rešili zadevo – kar so dejansko v številnih oddajah, ki so ustrezno naslovljene, tudi že storili.«

MMC

I. VSEBINA

Cenzura v članku o Arboretumu?

Bralec **G. Č.** je v spletnem članku z naslovom V Arboretumu bi na novo postavili Souvanov dvorec: "To je naša dolgoletna želja in dolžnost" (29.12.2018) pogrešal informacijo, kdo je požgal dvorec, ki naj bi ga na novo zgradili.

»Iz večih virov sem ugotovil, da so dvorec požgali partizani, kar je nekdo omenil tudi v komentaju. Takoj sem sprevidel, da je bil članek skoraj gotovo napisan z namernim prikritjem tega podatka. Čeprav sem politično neopredeljen, se mi tovrstna dejanja zdijo zgrešena in zavržna. S tem se pod preprogo skriva dejstva, kar je ravno nasprotno od tega, kar bi morali mediji početi. Da o objektivnosti RTV nasplošno sploh ne govorim. S tem pa morda ne vede delate med Slovenci še večji razdor, kar se tiče levih in desnih. Skratka, moja pritožba se nanaša na prikrivanje dejstev z namenom opravičevanja ene od strani med 2. sv. vojno. Vam kot nacionalnemu mediju se to ne bi smelo dogajati. Ljudje danes oprazijo in sprevidijo več kot si kdo misli. Ko opazijo neko pritlehno povelečevanje ene strani, to rojeva samo nove zamere in sovraštvo. Če pa se stvari napišejo take kot so bile (čeprav boleče za marsikoga), se bo sčasoma le začelo celostno gledati na dogodke, ki so tako razdelili naš narod. Prikrivanje nikoli ni vodilo v nič dobrega, še posebej pa ne danes, ko se vse informacije v roku nekaj sekund lahko preveri tudi v drugih virih. Želim čim bolj objektivni RTV, čim bolj odkrit in čim bolj naklonjen resnici. Ne glede na politična prepričanja novinarjev, urednikov in drugih, bi se vsi morali zavzemati za resnico in jo sprejeti ne glede na to, kakšna je (bila).«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot je navedeno pri viru novice na zgornji strani članka, je novica povzeta iz vesti, ki jo je objavila Slovenska tiskovna agencija (STA). Če bi šlo za avtorke vsebine Uredništva za nove medije, bi bil avtor podpisan pod članek. Novinarka, ki je povzemala vsebino STA, je to storila dosledno. Podatka o požigalcih v izvorniku ni bilo, zato ga ne omenja niti novinarka na portalu www.rtv slo.si.

Po mnenju pristojne urednice Kaje Jakopič so zato očitki o kakršni koli namerni cenzuri povsem neupravičeni, prav tako o tem, da bi novinarka izražala svoja politična prepričanja. Z uredničnim mnenjem se strinjam, še posebej, ker je iz fokusa in konteksta novice jasno, da je v vsebinskem ospredju načrt za novo investicijo (in ne raziskovanje preteklosti).

Strinjam pa se tudi z vašim mnenjem, da je treba narodovo zgodovino predstavljati čim bolj celovito, in skupaj z vsemi otenki.«

Počasno odstranjevanje neprimernih komentarjev?

Uporabnik **M. S.** (novembrsko poročilo, str. 40) je v odgovoru na odgovor izpostavil časovne roke, v katerih so neprimerni komentarji odstranjeni

»Moja pritožba je šla v smeri, da žaljivi in celo sovražni komentarji v predmetni tematiki niso bili odstranjeni več ur (3 ali več ur ni bil odstranjen niti en sam komentar), zoper navedene komentarje pa je bilo po mojih podatkih, v dobri uri podanih več deset pritožb. Iz navedenega povzemam, da gre jasno in nedvoumno zaključiti, da gre v danem primeru dokazljivo očitno ali za

- malomarnost pri obravnavi pritožb (prijav) ali pa

- za namerno toleriranje predmetnih žaljivih in/ali sovražnih objav komentatorjev (vsaj za določen čas).

(Urednica) na ta dva očitka, podana že v pritožbi, ni ustrezno odgovorila. Izgovor, da dnevno obravnavajo preko 3000 komentarjev pa v predmetni zadevi ne vzdrži. Šlo je za aktualno zadevo, na pritožbe se ni reagiralo več, kot 3 ure, bilo je podanih več deset pritožb, niti en sam komentar v tem času ni bil odstranjen (kasneje, ponoči in naslednji dan pa).«

Odgovor **varuhinje**:

»Kot veste, zakon o medijih določa, da se morajo neprimerne objave odstraniti najpozneje v enem delovnem dnevu (9. člen: Izdajatelj, ki v okviru medija dovoljuje komentiranje javnosti, mora oblikovati pravila za komentiranje ter jih javno objaviti na primernem mestu v mediju. Komentar, ki ni v skladu z objavljenimi pravili, mora biti umaknjen v najkrajšem možnem času po prijavi oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi.)

Tako ravnajo tudi v Uredništvu za nove medije. Urednica Kaja Jakopič je med drugim pojasnila: »Prijavljene komentarje umaknemo v najkrajšem možnem času. Če so prijavljeni pozno zvečer, po 22.00, so umaknjeni takoj zjutraj. Večina primerov je pregledanih in umaknjenih, če seveda niso v skladu z našimi pravili, od nekaj minut do pol ure. Sicer pa max traja do 24 ur. Sistem z možnimi izjemami deluje, prijavljenih komentarjev, ki ne kršijo naših pravil komentiranja, pa ne umikamo.«

Dodajam, da bodo na MMC v zvezi z zadevo uvedli še en ukrep, in sicer bodo po novem letu onemogočili nočno komentiranje.«

Pritožnik je odgovoril še enkrat:

»Ni bil moj namen, da se zoper kogarkoli na MMCju izvaja pogrom. Je pa dejstvo, da je šlo v predmetni zadevi za tako očitno anomalijo od siceršnje prakse, da me ta zadeva zmotila in sem se odločil nanjo opozoriti.

Še vedno vztrajam:

več deset prijav je bilo podanih med 18 in 20 uro (in ne po 22 uri, kot neutemeljeno navaja ga. Jakopič) in, kot so kasneje sami ugotovili, so bile te upravičene (odstranitev komentarjev, uporabnik dodan pod nadzor).

Obžalujem, da MMC sedaj z izgovori želi svojo napako prikriti namesto, da bi konkretni dogodek preiskal in ugotovil dejansko stanje ter bistveno, odpravil morebitno namerno politično manipuliranje s komentarji v času volitev v bodoče.

Tako tudi vztrajam pri oceni, da bi v predmetno zadevo moral poseči notranji nadzor nad delom uredništva MMC. Seveda pa je takšna odločitev interna na Javnem zavodu in nanjo niti ne želim imeti vpliv. Sem pa trdno prepričan, da tovrstne odločitve urednice, ga. Jakopič, spodkopavajo verodostojnost tega javnega medija, kar obžalujem tako kot uporabnik, kot tudi kot državljan RS. A kot rečeno, odločitve glede predmetnega boste sprejemali interno, med seboj.«

Varuhinja je v odgovoru pojasnila, da lahko obravnava tovrstnih odzivov pusti pozitivne sledi in prispeva k notranji analizi in izboljšanju.

II. STORITVE

Prenovljen portal – nova podoba MMC

Varuhinja je prejela tri odzive na prenovo spletne strani – po telefonu pohvalnega (da je portal zelo pregleden in da lahko uporabnik vse najde), pisni mnenji pa sta bili kritični.

»Do sedaj sem zelo rada brala vse novice na vaši strani. Žal ste dobro upeljano in pregledno stran spremenili. Enako napako ste naredili kako leto nazaj, pa je bila vaša spletna stran celo nagrajena na evropski ravni. Zakaj menjavati konja, ki dobro vleče?? Star slovenski pregovor! Sprašujem se, v prvi vrsti, če je moral nekdo v firmi opravičiti svoj obstoj in plačo, pa je bilo potrebno nekaj spremeniti. Moje mnenje je, da ste prišli s to potezo na nivo 24 "kur" Stran ji je namreč zelo podobna. V upanju, da se sploh kadarkoli nas plačnike kaj vpraša, pričakujem primeren odgovor. Pravzaprav, ga že poznam. Nič ne boste spremenili, ampak nas boste mučili s to brezvezno nepregledno stranjo še naprej. Pravzaprav bo odgovor v številu ogledov najbolj primeren. Težko da ga boste zatajili, čez en čas seveda... (L. C.)

»Zadnje čase vsakodnevno porabim približno uro časa na straneh MMC. V tem tednu ste ga prenovili, ampak jaz si bom ogledoval starega, dokler nam bo na voljo, ker je vseeno bolj strukturiran in ne nazadnje sem nanj navajen. Po mojem mnenju je bila izdelava novih MMC strani proč vržen čas in trud.« (M. F.)

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pristojni so se s prenovo ukvarjali dolgo časa in ni le vizualne oz. estetske narave, ampak je povezana tudi s prenovo številnih procesov v ozadju. Hkrati pa so tako tudi odgovorili na številne pripombe, da je stran nepregledna in zastarela.

Na moj naslov je prispelo malo odzivov, vse pa posredujem vodstvu MMC, ki bo konkretne predloge in kritike zagotovo tudi upoštevalo.

Lahko zapišem le še, da imam sama s spremembami, ki posegajo v moje (uporabniške, potrošniške) navade, velikokrat težave, razumem pa, da ni nič večnega, da je modernizacija potrebna... in da se na izboljšave človek običajno kar hitro navadi.«

Neprimerna razporeditev strani na teletekstu

Uporabnik **B. N.** je opozoril na, po njegovem mnenju, neprimerno razporeditev strani na teletekstu RTV Slovenija.

»Pišem vam ker bi lahko razporeditev strani na Teletekstu izboljšali. Stotine od skupaj 900 strani je vedno praznih. Nekatere strani pa so zelo dolge in sestavljene iz več delov ki jih je npr. za stran 162 kar 8 in za stran 594 celo 27! Za sprejem vseh delov tako dolgih strani je potrebno tako veliko časa da je uporaba praktično nemogoča. Za strani z splošnimi informacijami ki se pogosto spreminjajo je treba nameniti več prostora. To so predvsem strani 160-199, 452, 461, 627 in še nekatere. Nobena stran ne bi smela imeti več kot štiri dele. Z boljšo razporeditvijo se stroški ne bodo nič spremenili bo pa Teletekst postal veliko bolj uporaben. Prostora je še na pretek saj je ob mnogih praznih straneh nezapoljenih celo dvakrat po 100 zaporednih strani in sicer 650-760 ter 800-899. Nobenega razloga ni da jih ne bi zapolnili. Če teletekst je naj bo dober.«

Iz odgovora **Luke Zebca**, vodje MMC:

»V zadnjih 7 letih smo prejeli morda dve tri pripombe na organiziranost teleteksta oz. problematiko podstrani. Sklepamo, da je to v veliki meri tudi posledica dejstva, da imajo TV-sprejemniki že dalj časa možnost pomnjenja teletekst strani ter posledično enostavne in relativno hitre navigacije po podstraneh. Razumemo, da morda vsi uporabniki še nimajo tovrstnih TV-sprejemnikov.

Med teletekst vsebinami, ki imajo veliko število podstrani, je največ takšnih, ki se generirajo samodejno na osnovi podatkov iz zunanjih sistemov. Na te podatke, vsebino in količino, nimamo vpliva, zato ne moremo natančno predvideti števila strani. Uporaba podstrani je v tem primeru tehnično bolj smiselna. Če bi na primer za planinske kočice (594) rezervirali 30 strani, nato pa bi Planinska zveza začela z objavljanjem dodatnih informacij, teh 30 strani hitro ne bi več zadostovalo in bi prišli do kombinacije strani in podstrani, kar pa bi bilo iz vidika preglednosti še slabše.

Drži, da je med posameznimi vsebinami danes veliko praznih strani, kar bi lahko izkoristili za to, da bi spremenili organiziranost strani in podstrani. Pri tem pa moramo biti tudi nekoliko konservativni, saj takšne spremembe pogosto povzročijo veliko slabe volje med uporabniki. Uporabniki teleteksta po naših izkušnjah so namreč navajeni in »navezani« na določeno numeracijo.

V letu 2019 načrtujemo nekatere spremembe pri objavi teletekst vsebin. V sklopu teh sprememb bomo opravili tudi razmislek glede organizacije strani in verjetno naredili tudi kakšne spremembe v numeraciji, kjer bo smiselno. Vsekakor pa bomo pri tem morali upoštevati tudi tehnični vidik nekaterih vsebin.«

Zadeva se navezuje na poglavje Neažurna teletekst in spletna stran v novembrskem poročilu (str. 38).

Pogrešano v spletnem arhivu RTV 4D!

Uporabnik **B. Š.** si je želel preko spletnega arhiva ogledati oddajo preiskovalne skupine Ekstravizor Teš po Teš 6, pa je ni našel:

»Ugotavljam, da v arhivu oddaj TVS-1 ni oddaje Tarča z dne 13. dec. 2018 na temo TEŠ 6. Menim, da mi je kot rednemu plačniku RTV naročnine kratena pravica do informiranosti.«

Varuhinja je pojasnila, da v četrtek, 13. decembra 2018 na TV SLO1 ni bilo oddaje Tarča, ampak je bila na sporedu oddaja z imenom EkstraVizor in mi posredovala povezavo.

Uporabnik **V. P.** pa je spraševal, zakaj preko spletnega arhiva ni dostopna televizijska oddaja Velika imena malega ekrana (gost Iztok Mlakar).

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa na TV Slovenija **Vanja Vardjan**:

»Oddaje ni v spletnem arhivu RTV 4D, zaradi urejanja avtorskih pravic pri tej oddaji.«

Obvezna registracija: zakaj?

Tudi decembra, osem mesecev po uvedbi obvezne registracije za ogled arhiviranih TV-vsebin, na varuhov naslov prihajajo predlogi za preklic te obveznosti, ki je po mnenju pritožnikov neutemeljena.

»RTVSLO je javni zavod. Vsebine, ki so naložene v arhive oddaj bi morale biti dostopne brez ovir, kakršna je registracija. Takšen ukrep je diskriminatoren do vseh tistih ljudi, zlasti starejših, za katere je ta postopek že preveč zapleten.

Predvsem pa gre za princip. Poglejte si arhive tujih televizij, npr ZDF itd. Nikjer nobenih registracij, nihče noče mojega imena in elektronskega naslova v zameno za dostop do arhiva oddaj.« (**M. Š.**)

Od danes (20.12.2018), včeraj (19.12.) pa sem dostopal in si ogledoval Pričevalce še povsem normalno in nemoteno(!), **ponovno NE MOREM za nazaj pogledati posameznih izpovedi iz serije oddaj PRIČEVALCI**, avtorja dr. Jožeta Možine. Še včeraj sem preko brskalnika vpisal iskalni niz Pričevalci, nato v naslednjem koraku sem v vpisno polje vpisal ime želenega pričevalca in začel z ogledom!« (**M. B.**)

Glede tehničnih težav je bila varuhinja seznanjena, da so pristojni skušali navezati stik z uporabnikom, da bi mu pomagali. Primer odgovora pisarne **varuhinje**:

»Odgovarjamo, da je tudi varuhinja do obvezne registracije zadržana. O tem je večkrat pisala pristojnim in vodstvu RTV Slovenija, vendar z argumenti, s katerimi je zastopala interese pritožnikov, ni bila uspešna. Več o tem si lahko preberete v varuhovem poročilu za mesec maj (http://img.rtv slo.si/up/drown/files/2018/07/03/1550001_adnja-objavljena.pdf, str. 43 in 59).

Tudi po maju je varuhinja prejela vprašanja in pritožbe glede obvezne registracije, če boste pogledali varuhova poročila od aprila do oktobra, boste videli, da številni uporabniki izražajo podobne zadržke, k odpravi ovir za ogled arhivskih vsebin je med drugimi pozvalo uredništvo Informativnega programa TV Slovenija.

V začetku novembra je varuhinja vodstvo spet pozvala, da naredi korak nazaj in umakne obvezno registracijo za ogled vsebin, ki so bile do aprila prosto dostopne, ter da obvezno registracijo ohrani le za ogled tujih vsebin za 7 dni nazaj, kar je dodana vrednost.«

I. OGLAŠEVANJE

S časopisom po glavi

Varuhinja je prejela štiri pisne in eno telefonsko pritožbo glede oglasa za trgovsko podjetje Dipo v televizijskih programih. Po mnenju pritožnikov je oglas neprimeren, saj spodbuja nasilje.

»Kolikokrat se zgražamo zaradi nasilja nad ženskami. In kaj vidimo v tej reklami: nasilje nad moškimi. A je to sprejemljivo? Če bi bilo v reklami obratno, bi bilo nesprejemljivo, tako pa je ok? Premislite, ali taka reklama spada na RTV. Ker spodbuja nasilje.« (V. M.)

»Že kar nekaj časa imam naman, da se obrnem na vas. Zelo me moti reklama za Dipo, kjer žena udari moža po glavi z časopisom. Povejte mi kaj bi se zgodilo, če bi bile ti dve vlogi zamenjani in bi mož udaril ženo. Verjamem, da bi vse možne organizacije skočile pokonci, ker bi bilo to nasilje nad ženskami. Pa čeprav je to prikazano kot prizor iz vsakodnevnega življenja. Na vsakem koraku so vseh polna usta, kako je do nasilja toleranca nič, sprašujem se kje ste zdaj vsi. Sam ne trpim nikakršnega nasilja, tudi na simbolični ravni NE!« (J. G.)

»Zadnji reklamni prispevek podjetja dipo lj. je neprimeren in diskriminatoren. sploh za bozicni cas, ko naj bi bili med sabo ljudje dobri in prijazni. Reklama pa blati najbolj svet odnos med mozem in zeno. Kako primitivna je lahko cloveska domisljija in kako negativne posledice ima za nase socialno okolje, posebno slab vzgled za otroke.« (D. A.)

»Je to spodbujanje nasilja žensk nad moškimi? Ali nasilja nasploh? Sem ženska in mi je podcenjujoče do nasprotnega spola in takšne komunikacije ne podpiram in prav tako apeliram na RTV, da objavo preneha predvajati.« (M. Š.)

Odgovor varuhinje:

»Oglas sem si tudi sama pogledala in imam velike dvome o vsebini. Programski standardi RTV Slovenija izrecno navajajo, da javna radiotelevizija "oblikuje svojo podobo tudi s plačanimi oglasi, zato uvršča v program le sporočila, ki so v skladu z zakonom, etičnimi merili, ki jih določajo Kodeks oglaševanja, Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija ter meje dobrega okusa, jezikovne kultiviranosti in programski kontekst." Poklicna merila in načela novinarske etike pa zapisujejo, da oglasi ne smejo biti v nasprotju z uveljavljenimi družbenimi normami in kulturnimi vrednotami in da ne smejo žaliti dobrega okusa poslušalcev, gledalcev in bralcev RTV-vsebin.

Seveda gre pri vseh prej omenjenih merilih za stvar arbitriranja, vendar se strinjam, da je v tem primeru oglas na samem robu ali čez.

Zato sem o tem pisala vodstvu Televizije Slovenija in pristojni službi za oglasno trženje, ki je naročnika seznanila z negativnimi odzivi gledalcev.

Kot razumem, bodo oglas tudi prenehali predvajati.«

Oglas za Demokracijo

Poslušalca A. M. je zmotil oglas za časopis Demokracija, ki ga je slišal na Valu 202.

»Bil sem zelo neprijetno presenečen, kar ogorčen. Oglašujete časopis, ki širi rasizem, ksenofobijo, sovražstvo do vseh, ki so drugačni oz. drugače mislijo kot njihov idejni vodja

J.Janša/ali po novem Orban/. Najbolj bizarno pa je, da ste za njih tudi vi režimski medij, ki ga kontrolira udbomafija.

Mislil da je škandal, da se nacionalni medij, ki naj bi skrbel za visoke strokovne in etične medijske standarde, prodaja za drobiž nekim fašistoidnim medijem, Prosim, da storite vse, kar je v vaši moči, da ohranite RadioSlovenija dostojen medij.«

Odgovor je pripravila **Služba za komuniciranje** RTV Slovenija:

»RTV Slovenija z namenom medsebojnega oglaševanja že vrsto let sodeluje z različnimi mediji, s katerimi si delimo slovenski medijski prostor. Raznolike in pestre programe RTV Slovenija večinoma oglašujemo v naših medijih (RA, TV, MMC) in na socialnih omrežjih, nekaterim oglaševalskim akcijam pa dodamo tudi tiskane medije in druge oblike oglaševanja. Z izborom različnih medijev dosežemo različne ciljne skupine, ki spremljajo naše programe.

Tako sodelujemo tudi s tednikom Demokracija, ki oglašuje na Radiu Slovenija. V primeru, da prejmemo oglas, ki je sporen, ga lahko v skladu z zapisanimi pravili in v skladu s pogodbo zavrnemo. Pravila veljajo za oglaševanje na vseh programih RTV Slovenija. Zavedamo se, da številni ocenjujete, da gre za medij, ki objavlja za mnoge sporne vsebine, tudi o RTV Slovenija, a ocenjujemo, da so tudi bralci Demokracije naši gledalci in poslušalci, zato je prav, da so seznanjeni z vsebinami o naših programih.«

Preveč oglasov!

Več gledalcev je protestiralo zaradi prepogostih oglasnih prekinitev in predolgih oglasnih blokov, zgražali so se nad ravno TV-prodaje in sploh dejstvom, da se ta predvaja na javni RTV, izražali so mnenje, da je oglasov toliko ali še več, kot na komercialnih postajah, in menili, da bi moral RTV prispevek zadostovati za televizijskih program brez oglasov.

»Če niste v stanju prenašati športnih dogodkov brez neprestanega sekanja le teh z reklamami , potem je bolje da jih sploh ne !« (P. B.)

»Preimenujte tv-okna v tv-obraz, ker bi s tem pravilno poimenovali to, kar predvajate/"ustvarjate"!« (R. V.)

»Za prisilno naročnino oglas na oglas na oglas. In sredi dopoldnega teve šopanje hrati na prvem in drugem programu. Res smo ovce, da to prenašamo.« (V. V.)

Pisarna **varuhinje** pritožnikom pošilja splošna pojasnila o zakonski opredelitvi TV-prodaje, o zakonskih omejitvah in o trženju oglasnega prostora. Primer:

»RTV Slovenija si mora del svojega prihodka zaslužiti na trgu, torej z oglasi, tako je predvidel zakonodajalec. Ob tem želimo pojasniti, da je na TV Slovenija dovoljeno manj oglaševanja kot na komercialnih TV-programih; mnoge vsebine se tudi ne smejo prekinjati. Verjetno ste opazili, da lahko na TV Slovenija, za razliko od komercialnih TV programov, filme spremljate brez oglasnih prekinitev. Z oglasi ni dovoljeno prekinjati tudi državnih proslav, verskih obredov in informativnih oddajah, oddaj z versko vsebino in otroških oddajah, ki so krajše od 30 minut. Na TV Slovenija je po zakonu dovoljeno oglaševanje v obsegu deset minut na uro, razen v osrednjem televizijskem času (to je t. i. prime time med 18. in 23. uro), ko dovoljuje le sedem minut oglaševanja v posamezni uri, medtem je na drugih TV-programih dovoljeno 12 minut oglaševanja na uro.«

II. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Namesto tolmačenega Dnevnika - nogomet

Varuhinja je prejela pismo članice Programskega odbora za problematiko programskih vsebin za invalide **Fride Planinc**, ki je opozorila, da je bilo 22. decembra na TV SLO3 namesto Dnevnika, opremljenega z znakovnim jezikom, predvajano finale svetovnega nogometnega klubskega prvenstva.

»Gluhi smo se nekako sprijaznili da je to parlamentarni program in, ko trajajo seje državnega zbora čez 19. uro za nas ni poročil v znakovnem jeziku. Te so potem predvajane nekje okoli polnoči, kar je tudi nesprejemljivo.

Ne morem pa sprejeti, da je ob tej uri prenos nogometne tekme pa naj si bo že na tako visoki ravni. Ali ni drugi program tisti, ki prenaša različne športne prenose in tekmovanja?

Ali to pomeni, da bo zdaj na tem programu še več takih športnih prenosov, čeprav je ta ura rezervirana za nas gluhe in poročila v znakovnem jeziku?

Vem, da vaše delo ni lahko in upam, da vam bo uspelo posredovati, da se to ne bo dogajalo še naprej. Pravica do informacij je po mojem pomembnejša, še posebej, ker jo gluhi enakovredno dobimo le preko nacionalnega tv programa.«

Odgovor varuhinje:

»Povsem se strinjam, da so ad hoc posegi v TV-program, ki gledalce z okvaro sluha prikrajša za elementarne dnevne novice, povsem nesprejemljivi. Tokrat je bil Dnevnik s tolmačem na sporedu ob 20h, kar je uro pozneje, kot je običajno. Ta sprememba je bila sicer tudi zapisana v spletnem sporedu, vendar je neupravičeno pričakovati, da se bo gledalstvo o spremembi, ki je ne pričakuje, informiralo v spletnem sporedu. uveljavljenega načina obveščanja gledalstva o neobičajnem posegu v spored – s tako imenovanim kravlom – pa ni bilo. Povedano drugače: ob uri, ko je običajno na vrsti Dnevnik v znakovnem jeziku (ob 19h), kar se na parlamentarnem programu običajno spremeni le, če trajajo parlamentarne seje, ni bilo nobenega pisnega opozorila za gledalce, da bo oddaja izjemoma na sporedu kasneje (ob 20h). Menim, da je to nespoštljivo do občinstva. Prav tako ne razumem, od kdaj je parlamentarni program postal rezervno okno za športne prenose. Nisem seznanjena, da bi programski svet odobril takšno spremembo sheme parlamentarnega programa.

Od vodstva bom zahtevala pojasnilo in priporočila takšno ravnanje v prihodnje, ki s posegi v sheme ne bo posegalo v dosežene pravice gledalstva z okvaro sluha.«

V. d. direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak** je sporočila, da je šlo za izjemo, da je prosila za ustrezno obvestilo gledalcem na TV SLO 3 in 2, da je bila odločitev sodeč po gledanosti tekme utemeljena.

Vodja Službe za dostopnost programov **Mateje Vodeb** je napovedala, da bodo z vodstvom TV Slovenija opredelili način obveščanja v podobnih primerih. Prispevala je tudi naslednje splošno pojasnilo:

»Težava je večplastna in jo bomo morali prej ali slej skupaj rešiti. Dejstvo je, da je pomanjkanje programskega prostora za oddaje s tolmačem (ki jih bo moralo biti vedno več) stalnica, čeprav se na TV SLO 3 uredniki trudijo prilagajati shemo in zagotoviti čim več oddaj s tolmačem sočasno na TV SLO 3. Situacija se je v zadnjih dveh letih izrazito izboljšala.

Še vedno pa se na kasnejši termin Dnevnik večkrat pomika zaradi parlamentarnih sej in včasih tudi zaradi kakega drugega dogodka (npr. slavnostne seje). Tudi druge oddaje predvajamo z zamikom npr. (Tednik, proslave, Utrip, Zrcalo...). Možnost sočasnega spremljanja pa zagotavljamo z predvajanjem na MMC TV in vse shranimo za kasnejši ogled v arhivu MMC. Mlajša populacija zelo dobro sprejema predvajanje na spletu, starejša pa zavrača, zato za enkrat to ni optimalna rešitev. Ampak druge nimamo. Tudi v tujini se v večini držav soočajo s popolnoma enakim problemom in dajejo včasih prednost drugim oddajam, oddaje s tolmačem pa premaknejo na splet ali v kasnejši termin. Nekateri imajo te oddaje samo na spletu. Na zadnjem srečanju EBU smo govorili tudi o tej problematiki. Naš način je na splošno precej dober, žal pa ni idealen, ki bi omogočal enakovredno obravnavo gluhih gledalcev.

Prepričana sem tudi, da so z umestitvijo nogometne tekme na TV SLO 3 uredniki želeli pred ekrani zadržati splošno publiko in tudi marketinški prihodek verjetno ni bil zanemarljiv. Zagotovo so pretehtali svojo odločitev. Zlasti odgovorna urednica IP in v.d. direktorice imata veliko posluha za oddaje s tolmačem. Po drugi strani pa se strinjam, da so zaradi predvajanja v kasnejšem terminu gluhi gledalci zapostavljeni za sočasno in enakovredno dostopnost do aktualnih informacij, do česar imajo pravico. Nujno si moramo prizadevati poiskati način, da bodo gluhi gledalci dobili čim več informacij sočasno, urednikom pa dati manevrski prostor za prilagajanje sheme v korist splošni populaciji.

Z Natalijo sva že večkrat govorili o tem problemu in iskali rešitve. Ena rešitev je poseben kanal, vendar to zahteva precejšen finančni vložek, spremembo zakona, celotno ekipo, ki se bo s posebnim programom ukvarjala, odgovornega urednika, vpis v razvid medijev,... Druga rešitev je nova tehnologija, ki bo omogočala tolmača na vklop. Ta pa je žal šele v fazi razvoja demo različic. Sama se zelo nagibam k lastnemu razvoju takšne aplikacije in bom v kratkem raziskala možnosti in pogoje za razvoj, podobno kot smo to izvedli s sintezo. Zavedati se pa moramo, da je vklop slike v sliko veliko zahtevnejši in dražji postopek kot vklop dodatnega zvoka. Do izvedbe ene ali druge rešitve pa bomo morali delati enako kot do sedaj.«

V zvezi z zadevo je varuhinji pisal tudi sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije **Matjaž Juhart**, tudi član Programskega sveta.

Prejeli smo dopis članice PO RTVSLO ga. Fride Planinc. Vljudno vas naprošam, da se odpre širša razprava o dostopnosti vsebin za gluhe in naglušne. Predlog nekaterih aktivnosti:

- Skupni sestanek na Ministrstvu za kulturo (opcija: Odboru za kulturo v DZ RS)
- Skupni sestanek z vodstvom RTVSLO
- Panel PS RTVSLO

Izredno spoštujem in cenim vse kategorije invalidov, tudi slepe, dejstvo pa je da so gluhi zaradi gluhotne resnično veliko bolj omejeni kot slepi. Pod nujno je potrebno pristopiti k problemu sprotnega 100% podnaslavljanja. Vljudno prosim za vašo pomoč in podporo. V Sloveniji je cca 1500 gluhih, po podatkih zdravstvene zavarovalnice je cca 75.000 oseb s slušnim aparatom ter cca še dodatnih 20-30.000 oseb z okvaro sluha, ki iz osebnih razlogov ne uredi tehničnega pripomočka slušnega aparata. Glede na starostno strukturo prebivalcev je vedno več oseb z okvaro sluha, ki ne morejo v celoti spremljati javne TV kot tudi drugih medijev.

Varuhinja je podprla predlog aktivnosti, s katerimi bi odprli razpravo o medijskih pravicah gluhih in naglušnih ter odgovornosti javnega medijskega servisa za uresničevanje teh pravic. Obljubila je pomoč pri pripravi sestanka z vodstvom TV Slovenija, izrazila naklonjenost pripravi panela in napovedala, da na tematiko opozorila ob načrtovani predstavitvi letnega poročila na ministrstvu za kulturo.

Težave pri uporabi govorne sinteze

Slepa pritožnica **L. H.** je opisala težave pri nastavitvi nove storitve, ki jo za slepe in slabovidne zagotavlja RTV Slovenija.

»Razveselila sem se možnosti, da bo od sedaj naprej informativni program (dnevnik in Odmevi) prilagojen za slepe in slabovidne. Obveščeni smo bili namreč, da se bodo brali podnapisi. Vendar so s to rešitvijo pri meni nastopile težave. Poklicala sem na Telekom in tehniki so pojasnili izvor problema. Predlagam, da si besedilo preberete v nadaljevanju. Navajam: Tehniki iz Telekoma so mi 21. novembra obljubili, da bodo v roku enega meseca uredili, da bodo vsi komunikator BOX-i nastavljeni tako, da se bodo v njih shranile nastavitve za branje podnapisov. Iz navedenega sledi, da bomo samo enkrat nastavili na finski jezik in storitev bo brezhibno delovala tudi takrat, ko bomo izključili TV sprejemnik.«

Odgovor **Mateje Vodeb**, vodje Službe za dostopnost programov:

»RTV Slovenija vsem operaterjem posreduje vsebine preko signalov, nima pa pristojnosti poseganja ne v način distribucije in ne v njihove sprejemnike. Operaterji morajo posredovati in omogočiti sprejemanje naših vsebin v skladu z veljavno zakonodajo. Zato smo vse operaterje pred vklopom nove storitve dvakrat povabili na predstavitev z namenom, da bodo lahko pravočasno zagotovili morebitne nadgradnje svojih sistemov za distribuiranje signalov uporabnikom, oziroma prilagodili primerne sprejemnike. Glede na odziv s strani uporabnikov je storitev dostopna veliki večini, v nekaterih primerih pa so še vedno potrebne prilagoditve opreme s strani operaterjev, verjetno tudi zaradi funkcionalnosti sprejemnikov, ki jih predhodno ni bilo moč predvideti in so se pokazale šele ob vklopu nove storitve. Težava je namreč v tem, da imajo uporabniki zelo različne sprejemnike z zelo različnimi meniji za nastavitve. Zato veljajo različna navodila za nastavitve glede na posameznega operaterja.«

III. RTV SPLOŠNO

Pohvale različnim programom

Poslušalka, gledalka in uporabnica RTV storitev **A. R.** je pohvalila televizijske oddaje, spletni arhiv 4D, novo spletno stran rtslo.si in moderne pristope, ki se jih za predvajanje svojih programskih vsebin Radio Slovenija. Pohvalila je tudi delo varuhinje.

»Občasno prebiram poročila vaše pisarne v katerih se kaže strokoven odnos do vseh naših odzivov. Splošno bi rada pohvalila tudi RTV Slovenija in celostno programsko shemo. Ker večino leta živim v tujini pogosto spremljam tudi programe drugih državnih RTV servisov vedno znova prepoznavam kvaliteto in raznolikost vašega programa, še posebej upoštevajoč vašo velikost. Seveda se, kot večina uporabnikov, večkrat s čim ne strinjam, ali poročanje ni izpeljano optimalno, a je v večini primerov premišljeno in je v primerih nestrinjanj spodbujena kvalitetna vsebinska obravnava, tudi iz strani vaše pisarne. Posebej bi rada pohvalila še ažurno dostopnost vsebin v 4D arhivu ki meni in mnogim drugim izseljencem predstavlja stik z dogajanjem v domovini.

V kontekstu televizijske vsebine bi pohvalila oddaji Odmevi in Male Sive Celice, ter koncept nedavnega intervjuja s predsednikom vlade in opozicijskimi strankami. Ob soočenjih podobnega formata so govorniki večkrat prisiljeni posredovati daljše in vsebinske odgovore

glede svojih stališč, v nasprotju s prepiri sestavljenimi iz krajših replik. Sprejemam, da je slednja oblika morda bolj zanimiva za nas gledalce in lažja za spremljanje zaradi svoje dinamike, a novo predstavljeni format po mojem mnenju zagotavlja večjo mero vsebine.

Veselijo me tudi "novi" pristopi k podajanju radijske vsebine, na primer video spremljava oddaj kot Radio ga ga in programa Val 202. Pozdravila pa bi tudi izgled nove (beta) verzije spletne strani in dostopnost mnogih vsebin v obliki podcastov. Veseli me, da se trudite enakomerno zadovoljiti uporabnike različnih demografskih skupin in v svetu, kjer so mediji pač odvisni od kapitala je to res osvežujoče.

Večkrat zares uživam ob vaših vsebinah a nikoli ne pošljem pohvale. Ob zaključku leta pa se mi je to zdelo primerno. Želim vam, da bi ob novem letu delali prav tako uspešno saj verjamem, da nas je takih, ki ob programu pogosto uživamo veliko več kot se zdi - le preredko se lotimo to sporočiti.«

Varuhinja je pohvale posredovala pristojnim, pošiljateljici pa se je zahvalila.

Kdo lahko nastopa v RTV programih?

Varuhinja je prejela vprašanje **B. A.**, ali je primerno, da se v programih RTV Slovenija pojavlja s svojimi komentarji in razpravami direktor Zavoda Državljan D Domen Savič.

»Gospoda Saviča tako RTV izpostavlja kot neko referenco v boju proti sovražnemu govoru (Val 202: Oglasi v slabi družbi; osrednji TV dnevnik 25.11.2018). Iz preteklosti pa je znano, da so bili zapisi in teksti gospoda Saviča po mojem mnenju tipičen primer sovražnega govora in zelo žaljivi do določenih skupin državljanov.

Je pojavljanje g. Saviča v programih RTV Slovenija skladno z etičnim kodeksom RTV.«

Odgovor varuhinje:

»Kot že velikokrat doslej, pojasnujem, da na RTV Slovenija ni prepovedanih tem in prepovedanih gostov. Kot varuhinja odločno nasprotujem bunkerjem in črnim listam. Morda se spomnite, da sem takšno mnenje zagovarjala tudi npr., ko so pritožniki in celo nekateri člani PS menili, da predsednik največje opozicijske stranke ne bi smel nastopati v programih RTV Slovenija (ker se je izrekal proti plačevanju RTV prispevka in ker je oklevetal novinarki RTV Slovenija). Mnenje, da ni prepovedanih govorcev, sem zapisala tudi npr. v zadevi Intervju/Dežman, ko so nekateri pritožniki menili, da RTV ne bi smela v pogovorne oddaje vabiti nekaterih zgodovinarjev. Obe zadevi omenjam le kot primer.

Poudarjam pa tudi, da je vsako zadevo treba obravnavati posebej, pri tem pa upoštevati kontekst, fokus, žanr ter – seveda – poklicna merila in programske standarde.

Glede Domna Saviča mi ni znano, da bi se v programih RTV Slovenija na splošno izpostavljal kot referenca v boju proti sovražnemu govoru. Ko sem preverjala pri nekaterih urednikih informativnih uredništev, sem pridobila podatek, da je v daljšem časovnem obdobju nastopil dvakrat, in sicer v primerih, ki ju tudi vi omenjate (Vroči mikrofoni, Oglasi v slabi družbi, Val 202, 2. 10.; Dnevnik, TV Slovenija, 25. 11.).

V obeh primerih je bil k besedi povabljen kot aktivist, vodja Zavoda Državljan D, ki je konec poletja sprožil akcijo zoper oglaševanje podjetij, ki so v državni ali delno državni lasti, v medijih, ki širijo sovražni govor. V prispevku v Dnevniku je nastopil v kontekstu poziva predsednika vlade k razmisleku o tej isti tematiki. V tem prispevku so bila povzeta tudi

drugačna stališča ustavnih pravnikov, ki pa – kot je pojasnila pristojna odgovorna urednica Manica J. Ambrožiča - niso želeli pred kamero.

V oddaji Vala 202 so podrobneje osvetlili konkreten primer oglasov podjetja Telekom v mediju Nova24TV, prav tako v kontekstu pobude Zavoda Državljan D. Kot je pojasnil odgovorni urednik Mirko Štular, so bili vsi sogovorniki izbrani po načelu 'ad rem' in ne 'ad personam', govorili so o pojavu, o odgovornem oglaševanju in njegovih (možnih) neskladjih z etičnimi kodeksi, družbeno odgovornostjo in vrednotami, ki jih javno zagovarjajo oglaševalci.

Menim, da je bila uredniška odločitev v obeh primerih skladna s profesionalnimi in etičnimi standardi. Ne v enem ne v drugem primeru ni šlo za spodbujanje nestrpnosti, prav tako niso bila izpostavljena osebna stališča ali nazori katerega koli govorca.«

IV. VARUH

O neprimernih zapisih na družbenih omrežjih

Varuhinja je z zaskrbljenostjo spremljala objave na družbenih omrežjih, v katerih so zaposleni na RTV zapisovali mnenja o vsebinah javnega medija in sodelavcih, ki so sprožila sovražne in žaljive zapise drugih uporabnikov, vsaj v enem primeru tudi poziv k nasilju. Varuhinja je v vseh zadevah, s katerimi je bila seznanjena, vpletenim poslala poziv k strpni javni razpravi in upoštevanju Poklicnih meril in načel novinarske etike, v katerih med drugi piše: »Novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim in političnim delovanjem, z dejavnostmi v prostem času, z zasebnimi posli in finančnimi interesi ne smejo zlorabiti položaja v RTV Slovenija, škodovati natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti programov RTV Slovenija, ogroziti ugleda in dobrega imena posameznikov ali celotnega javnega zavoda ter zaupanja poslušalcev in gledalcev v vsebino programov RTV Slovenija.«

Na varuhinjin predlog je Programski svet RTV Slovenija na seji 17. decembra sprejel naslednji sklep:

Programski svet RTV Slovenija predlaga vodstvu RTV Slovenija, da v skladu s svojimi pristojnostmi, predvsem pa z dialogom in izobraževanjem, zaposlene pozove k odgovornemu in spoštljivemu delovanju na družbenih omrežjih kot to za prostočasne dejavnosti sodelavcev RTV Slovenija predvideva 21. točka Poklicnih meril in načel novinarske etike.

Delovni obisk v Črni gori

Na povabilo Inštituta za medije Črne gore in v okviru programa Respect je varuhinja med 4. in 7. decembrom zainteresirani javnosti v Podgorici model medijskega ombudsmana na RTV Slovenija. Formalna ureditev, konkretni postopki ter prednosti in omejitve, ki so se pokazali v desetletni praksi delovanja varuha na RTV Slovenija, so bile teme sestanka z vodstvom RTV Črna Gora, direktorjem Direktorata za medije Željkom Rutovićem, direktorjem Agencije za elektronske medije Abazom Belijem Džafićem, vodjo projekta EK za podporo javnim medijskim servisom na Zahodnem Balkanu Vojislavom Raonićem in direktorjem nevladne organizacije Media Centar Goranom Đurovićem. Sodelovala je tudi na javni tribuni in imela nekaj medijskih nastopov.

Program Respect – za krepitev etičnih standardov v medijih in zaupanje državljanov v etične medije, skupaj izvajajo črnogorski Inštitut za medije, Mirovni inštitut iz Ljubljane in Mreža za etično novinarstvo iz Londona, financira pa ga Evropska unija.

Varuhinja sprašuje in odgovarja

V okviru srečanj z gledalci, poslušalci in bralci RTV-vsebin je varuhinja 19. decembra obiskala I. gimnazijo v Celju in Občinsko knjižnico Prebold. Na srečanju z dijaki, ki obiskujejo novinarski krožek, se ji je pridružil novinar in dnevni urednik na Valu 202 Luka Hvalc. Po predstavitvi javnega medijskega servisa sta odgovarjala na vprašanja gimnazijcev, ki so jih zanimale predvsem etične dileme novinarjev, sovražni govor na spletu in spopadanje z lažnimi novicami. Na pogovornem večeru v preboldski knjižnici je sodelovala še odgovorna urednica Informativnega programa na TV Slovenija Manica J. Ambrožič. Največ vprašanj se je nanašalo na govorno kulturo, oglaševanje in oblikovanje programskih shem.

PRILOGE

Priloga 1: Preskromno o izredni seji o prodaji NLB! (korespondenca)

Pritožba A. M. z dne 6. 12.2018 (poslana na naslednje e-naslove: Manica. J. Ambrožič, Ilinka Todorovski, Slavko Bobovnik, Rosvita Pesek, Igor E. Bergant, Programski svet)

»14. izredna seja državnega zbora, z dne 5. december 2018, ki se je nanašala na NLB in zelo pomembno vprašanje ustreznega načina prodaje, je bila v osrednjih informativnih oddajah spregledana, oz. povsem zamolčana.

Mislím, na termina (najbolj gledanih politično informativnih oddaj): Dnevnik ob 19 uri in Odmeve ob 22 uri.

Kot so mi povedali drugi, tudi na nacionalnem radiu o tem praktično nič.

Mislím, da smo vsi na takšnem intelektualnem nivoju, da vemo, da je vsebina take seje relevantna in aktualna, ne glede na možen motiv politizacije problema s strani opozicije (Morda pa je tudi blokada informacije, politično motivirana ?)

Poleg tega pa že sama narava »izredna seja« na sploh, izkazuje družbeno pomembnost in bi moral imeti tudi posebno pozornost, ne glede na presojo same vsebine.

Vseeno nekaj bese tudi o njej. Prebiral sem mnenja nekaterih ekonomistov, ki se pravzaprav strinjajo s sklicateljem: Sistem razpršene prodaje, (po kateri noben lastnik (ob državnem deležu) ne bi smel imeti v posesti več kot 25 % delnic, je zelo močno vplival na ceno delnice. Na njihovo manjšo vrednost.

Državljaní bi pričakovali, da bo izredna seja omenjene v imenovanih terminih. Ne! Niti z eno besedo?!

Pričakovali bi, da bi vsaj v Odmevih poleg ustreznega povzetka v studio povabili nekatere ključne protagoniste (predlagatelje / oponente) Pa kot rečeno : Niti besede !

Smo pa lahko v Dnevniku ob 19 uri spet gledali »nadaljevanko« otroški kirurgiji (čudno, da ne tudi kakšen star posnetek o zdravniku Radanu). V Odmevih pa prispevek o naših slovenskih gozdovih, o drevesih, ki jih je (navkljub pustošenju lubadarja in ujmah) za več kot milijardo 400 milijonov.

No, ko smo že pri teh enormnih številkah.

Kolikšno (milijardno / milijonsko luknjo) je ustvarila Uprava NLB, s podeljevanjem kreditov brez kriterija? Pa morda se vprašanje iz izredne seje? Koliko milijonov pomeni podcenjena delnica zaradi načina prodaje ? Težko ugotovljivo, a silno pomembno vprašanje.

Tretji kanal seveda seje Državnega zbora prenaša.

Vendar vsi niti nimamo časa oz. možnosti, da gledamo celodnevni prenos. Pomemben je torej tudi povzetke v osrednjih (najbolj gledanih) informativnih oddajah.

Menim, da gre v tem primeru za hud spodrsrljaj nacionalnega medija in da bi moral za to tudi kdo odgovarjati.

Prosim oz. predlagam da na obeh instancah (Varuh pravic ..) , Programski svet) zadevo obravnavate in poučíte kako je prišlo do te blokade informacije pomemben za javnost. In / ali in je prišlo do naklepnega usklajenega (morda celo politično motiviranega) dejanja o opustitve dolžnih ravnanj (informiranja javnosti o družbeno pomembnih dogodkih)

Lep pozdrav in oprostite, da se pač občasno tudi pritožimo ob sicer dobrih in korektnih oddajah.«

Odgovor odgovorne urednice Informativnega programa Manice J. Ambrožič z dne 7. 12.

»Parlamentarna seja, o kateri pišete, je bila namenjena zgolj izmenjavi mnenj, saj je že pristojni odbor zavrnil priporočila predlagateljev o tem, da se prejšnji vladi naloži odgovornost glede prodaje

NLB-ja. A vlada lahko odgovarja le politično, pa še to le vlada, ki je na oblasti. Zato smo se uredniško odločili, da o seji poročamo v Prvem dnevniku ob 13h, poročilo s seje na to temo pa smo nato objavili tudi v jutranjih poročilih. Politična stališča glede prodaje NLB smo gledalcem že velikokrat predstavili in so javnosti znana. O tem smo poročali v osrednjih dnevno-informativnih oddajah, poglobljeno v Odmevih, tudi z gosti, in tudi v naših drugih, tedenskih oddajah. (Ne) prodaja NLB-ja in s tem povezana vprašanja so v zadnjih mesecih ena najpogostejših tem v informativnih oddajah Televizije Slovenija.«

Pismo A. M. z dne 10. 12. (naslovljeno na predsednika Programskega sveta)

»Verjetno so vam iz tajništva posredovali moj protest glede slabega spremljanja nedavne izredne seje.

Tekst vam vseeno pošiljam v priponki (»protest in pojasnila«) skupaj odgovorom urednice informativnega programa TVS ga. Mance Ambrožič in inf. programa Radia Slovenija, dr. Andreja Stoparja.

Za odgovor sem obema hvaležen, a se z vsebino ne morem povsem strinjati. Kar težko je sprejeti dejstvo, da v osrednjih (najbolj gledanih oddajah na TV /dnevnik ob 19 uri on Odmevih) tako pomembna tema ni bila omenjena niti z eno besedo.

Za kaj vse se je našel čas v omenjenih oddajah ne bi omenjal še enkrat.

Mislím, da ni bilo spoštovano načelo sorazmernosti.

Vsi vemo, da je stopnja gledanosti med oddajami zelo, zelo različna. Žal imam občutek, da se pogosto nekaj uvrsti v prva poročila ravno zato, da se opraviči: »Saj smo objavili.«

Tako se nam je zgodilo pred leti, ko smo v imenu Koordinacije neparlamentarnih strank in list (KNSL) pripravili tiskovno konferenco o poteku parlamentarnih volitev. Ob kritični analizi poteka predvolilne kampanje smo oblikovali tudi predloge (ki smo jih naslovili tudi na parlament). Novinar je profesionalno sodeloval in postavljaj vprašanja in še pripomnil, da tako dobre tiskovne konference že dolgo ni spremljal. Konec konce smo povzeli stališča 24 neparlamentarnih strank in zato porabili kar veliko časa. Oddaja je bila namenjena Odmevom, urednica pa se je premislila. Ko smo postavili vprašanje - kako in zakaj - smo dobili pojasnilo v smislu: Kaj niste zaznali, da smo objavili krajši prispevek na TV SLO 1 ob 13 uri. Res skoraj 20 sekund – za aktualno temo in teden dni priprav. Saj vem, da vsi ne moremo biti v prvem planu in da na koncu odloča urednik/štvo.

A vprašanje ostaja. Koliko se na »nacionalki« upošteva načelo sorazmernosti?

Pri razpravi o prodaji NLB je bil v dosedanjih razpravah namreč en velik »manko«, ki pa ga je obelodanila ravno ta seja oz. predhodno razprava na matičnem odboru.

Koliko je model razpršene prodaje vplival negativno na ceno delnice. Temu se je v preteklosti namenjal le malo časa. Naključje?

Se oproščam za še eno primerjavo. Ups, ta seže daleč, daleč v zgodovino. Po zmagi nad okupatorjem smo imeli v Jugoslaviji volitve. Vprašanje je bilo ali smo za kraljevino, ali smo za republiko. Nihče pa ni nikogar vprašal, za kakšno republiko bi se odločili: pluralno, večstrankarsko, ali enostrankarsko po sovjetskem modelu oz. enostrankarsko.

Tudi tu pri največji banki se je glavna polemika odvijala ali prodati ali ne prodati, vprašanje kakšen model prodaje pa se je močno, močno potisnilo v ozadje.

Žal se človek ne more znebiti vtisa, da je bilo slabo poročanje o izredni seji povezano ravno s tem, da se ne bi javna razprava »preveč« dotaknila ravno modela samega po sebi.

Ne glede na naše subjektivna mnenja, ("špekulacije", če hočete) menim, da je nekaj le objektivno: To, da se izredna seji DZ (pa četudi ni prinesla novega zakona, ampak se je le razpravljalo) ni dobila adekvatnega mesta v najbolj gledanih terminih. Tudi pri JPM (javnih predstavitvi mnenj v

parlamentu) se ne »odloča«, pa se javnost z njo vseeno seznanila. A očitno (ob drugih primerih iz preteklih konverzacij) je bilo sporočilo kako se bo po lokalnih volitvah odločalo v Beli Cerki (ob Šmarjeških toplicah) .

Zaradi nespoštovanja načela sorazmernosti po ponovno predlagam, da zadevo obravnavate na Programskem svetu in potegnete ustrezne posledice.«

Pismo A. M. z dne 27. 12. (naslovljeno na varuha)

»6. decembra 2018 sem naslovil na Programski svet in tudi Vam protest in pobudo za presojo ravnanja uredništva informativnega programa. Nanašal se je neustrezno poročanje o 14. izredni seji Državnega zbora, z dne 5. december 2018.

Namen izredne seje je bila presoja odgovornosti pri prodaji državne banke NLB . Seja je osvetlila zelo pomembno vprašanje ustreznega načina prodaje. To pa je bilo žal v osrednjih informativnih oddajah spregledano, oz. zamolčano.

Kritika mene kot gledalca se je torej nanašala na odsotnost poročanja v osrednjih informativnih terminih , ki so tudi najbolj gledane informativne oddaje: TV Dnevnik ob 19 uri in Odmeve ob 22 uri. Zakaj je bila seja pomembna sem v elektronskem pismu še posebej obrazložil.

V omenjenih osrednjih oddajah izredna seja DZ ni bila omenjena niti z besedo!

Iz vaše strani (kot varuhinje) na mojo pritožbo nisem prejel odgovora.

Prepričan pa sem, da ste zadevo proučili. Vztrajam pri tem, da se zadeva obravnava na januarski (2019) seji Programskega sveta, saj kakor mi je povedal predsednik PS Ciril Baškovič, za uvrstitev na decembrsko sejo je bilo prepozno.

G. Ciril Baškovič, me je namreč sam poklical in sva se korektno pogovorila. Povedal je tudi , da je standardna oblika uvrščanja na dnevni red Programskega sveta – v primerih, ko gre za krnitev pravic gledalcev - ta, da predlog za obravnavo ravnanja uredništva pride s strani Varuha.

Zato pričakujem od Vas ga. Ilinka Todorovski , da zadevo posredujete Programskemu svetu v obravnavo saj menim, (navkljub odgovoru gospe Mance Ambrožič), da gre za strokovni spodrsrljaj, ki se v javni RTV ne bi spel ponoviti.

Kako odgovarja imenovana urednica ga. Manca Ambrožič:

- Najprej oporeka terminu »zamolčana« , saj ja bila seja res na kratko omenjena v prvem TV Dnevniku ob 13 uri.

(Opomba: Prejel sem tudi odziv urednika radia SLO g. Andreja Stoparja , a se nameravam omejiti na informativne oddaje televizije)

- In druga reakcija Mance Ambrožič:

Moj protest kot gledalca smatra za ponovni poseg v novinarsko svobodo.

Ne vem kateri angažirani gledalec bi bil lahko s takim odgovorom pomirjen / zadovoljen.

Prvič: Če termin »zamolčano« presojamo v dobesednem, absolutnem smislu bi imela urednica prav. Bom povedal drugače. Ob kratki informaciji v TV Dnevniku ob 13 uri bi pasal latinski rek: minimum est nihilo proximum - zelo malo je blizu nič. Ali po domače: »Toliko, da se reče«

Poglejte vendar. Po 13 uri se je debata v DZ šele prav začela. In še enkrat: Večina gledalcev le ne more celi dan slediti direktnemu prenosu na TV SLO 3. (Tudi sam sem večino dneva odsoten in sem z zanimanjem pogledal večerna poročila.)

In še enkrat: v gledanosti je med samimi oddajami je zelo velika razlika. Gostota spremljanja je merljiva in vi to poznate - še veliko bolje kot jaz.

Drugič: To, da se vmešavam v novinarsko svobodo, je pa tako šablonsko in deplasirano (dejansko neumestno in ni na mestu) , da najraje ne bi komentiral. Kdo oporeka komu svobodo ? T ni vprašanje svobode ampak ali je uredniki informativnih oddaj sledijo nalogam in poslanstvu javne televizije. Ti so opredeljeni v zakon o RTV in internih Pravilih javne medijske hiše.

Sem že hotel citirati odlomke iz omenjenega zakona in Pravil, a ne želim, da ne ponižujemo eden drugega. (Imel sem srečo ali nesrečo, da sem v parlamentu sodeloval tako pri t.im. Grimsovem zakonu in ponesrečenem poizkusu novega zakona iz leta 2010 / ob katerega kritiki pa sem doživel – milo rečeno - kar hude pritiske.

Urednica je inteligentna in izobražena in smatram , da pozna oba omenjena akta.

In tudi sicer nimam nič osebnega proti njej. Nasprotno, menim, da je v mnogih ozirih sposobna, obvlada mnoge PR veščine in ima kljub relativni mladosti kar nekaj kilometrine.

Napake se pač dogajajo. Napake pa tudi večji spodrsaljaji. Ne smemo se skrivati pred njimi ali jih pomesti pod preprogo. Demokracija funkcionira le, če je zagotovljen močan nadzor »demosa«. Če napake ne obelodanimo, se bodo ponavljale. Navedene se nanašajo na krnitev pravic gledalcev, do celovitega in aktualnega informiranja s strani javnega medija, ki mora biti v službi javnosti in ne nekih interesno političnih skupin.

Pa bom končal še z enim latinskim rekom (nekaj malega mi je ostalo v spominu iz šolskih zabeležk): unum castigabis, centum emendabis - če odstraniš eno napako, jih boš popravil sto.

P.s:

Morda kdo razmišlja o tem kdo me je napotil. Morda nekdo poreče, kaj tako »napenjam« okoli neke izredne seje, teme, ki jo »jovo na novo« izkorišča opozicija za svoj prestiž. »In kaj je sploh prinesla novega«, lahko še kdo pripomni.

Da! Ravno zato, ker je prinesla oz. odprla druge poudarke kot sedaj, je bila še kako aktualna! V uredništvu tega niso zaznali?

Pa ponovim na kratko iz prvega pisma Programskemu svetu in Vam:

Na seji je bilo največ govora o spornem načinu prodaje: Sistem razpršene prodaje, (po kateri noben lastnik (ob državnem deležu) ne bi smel imeti v posesti več kot 25 % delnic, je zelo močno vplival na ceno delnice. Na njihovo manjšo vrednost. Morda ne? Se ekonomisti motijo? Nam je vseeno koliko nas bo to stalo in kdo je za neustrezen način prodaje odgovoren? Pa četudi se o teži problematike in odgovornosti ne strinjamo, javna TV ima nalogo izredne seje ustrezno obravnavati – v vsakem primeru. Neustrezen način na katerega opozarjam je bil po mojem kar hud uredniški spodrsljaj.«

Odgovor varuhinje z dne 28. 12.:

»Zahvaljujem se za sporočilo z dne 27. 12., v katerem izrecno zapisujete, da pričakujete tudi moj odziv na vaš protest z dne 6. 12. 2018; ker ste ga poslali na 9 naslovov in ker sem iz nadaljnje korespondence razumela, da ste prejeli vsebinski odgovor pristojnih, sem menila, da ste me želeli z zadevo le seznaniti. Očitno je šlo za nesporazum, za kar se iskreno opravičujem.

Zapisujem mnenje, da sta odgovorna urednika ustrezno pojasnila uredniško odločitev. Menim, da odgovorni uredniki nimajo le pravice, ampak tudi dolžnost presojati, kako bodo v praksi, torej vsak dan sproti, zagotavljali ustrezno razmerje novic v različnih dnevnoinformativnih in drugih informativnih oddajah. Odbiranje novic, definiranje ustreznih žanrov in oblik obravnave ter razporejanje v oddaje je imanentno uredniško delo. Pri tem se odločajo po strokovnih načelih, upoštevaje razmerje med tujimi in domačimi novicami, med vsebinsko raznolikimi novicami (politika, gospodarstvo, družba, kultura, šport itd.) ter si pri tem pomagajo s presojo o pomembnosti, aktualnosti, zanimivosti in raznolikosti vsebin. Razpon tem je v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike opredeljen takole: »V programih RTV Slovenija moramo zagotoviti ustrezno ravnotežje med svetovnimi, nacionalnimi, regionalnimi in krajevnimi informacijami. Enako pomembno je, da novinarji in drugi ustvarjalci programov RTV Slovenija raziskujejo in predstavijo tako pozitivne kot negativne

dogodke, osebnosti in pojave v družbi, zlasti pa tiste dogodke in pojave, ki so pomembni, čeprav ne zbujejo splošne pozornosti, ne razburjajo in ne vznemirjajo javnosti.«

Menim, da v konkretnem primeru ne bi mogli govoriti o spregledu ali zamolčanju, še zlasti, ker je tematika prodaje državne banke NLB – od nastanka bančne luknje do načina prodaje posameznih bank – pogosto obravnavana tematika v informativnih oddajah vseh medijev RTV Slovenija. Menim tudi, da varuh ne more v nad-uredniški vlogi presojeti, katera informativna oddaja je bolj ali manj primerna za obravnavo posameznih tematik.

Vaš protest, odgovora urednikov in moje mnenje bom objavila v mesečnem poročilu za december, ki bo predvidoma objavljeno 10. januarja in obravnavano na januarski seji Programskega sveta oz. pred tem na sejah pristojnih komisij.«

Odgovor A. M. varuhinji z dne 3. 1.

»Kakor razberem iz vašega dopisa boste mojo pritožbo zaradi, po mojem mnenju nezadostnega poročanja javne televizije o 14. izredni seji DZ (o odgovornosti posameznih funkcionarjev glede na čas in način prodaje NLB, ki je potekala 5. decembra 2018) umestili v seznam prejetih zadev meseca decembra. Ne boste pa jo - kot sem želel – predlagala za uvrstitev na dnevni red posebne točko januarske Programskega sveta zavoda.

Kakor berem iz vašega odziva vas je prepričalo kratko pojasnilo urednice informativnega programa Mance Ambrožič, ki se sklicuje na novinarsko svobodo. Citiram: »Mislim, da gre še za en poskus pritiska na avtonomno uredniško politiko«.

Njeno »pojasnilo«, če ga tako sploh lahko imenujemo, vas je očitno zadovoljilo.

Še dodatno ga podkrepite z navedbami iz Poklicnih merilih in načelih novinarske etike in stališčem: »Odbiranje novic, definiranje ustreznih žanrov in oblik obravnave ter razporejanje v oddaje je imanentno uredniško delo«.

Da, lahko se le strinjam. Že prav in res, a ne govorimo o istem nivoju problema! Zakaj bi na dolgo razpravljali o nečem kar se strinjamo.

Več ali manj je tudi znano (zavedam se tudi sam), da uredniško delo ni lahko. Dnevno prejmejo na desetine novic tako iz Slovenije kot tujine. Presoja in izbor tem ni enostavna naloga. Poleg tega morajo uredniki paziti na uravnoteženost med različnimi področji družbenega življenja in interesnimi skupinami. Pa še paziti na equidistanco, občutljivo politično ravnovesje med pozicijo in opozicijo. Oprostite za »zlobno« OPOMBO: Ravno to slednje niste niti omenila!

Še o novinarski oz. uredniški svobodi . Do katere mere ?

Do določene meje vsekakor, vendar znotraj okvirov, ki jih narekuje služba in položaj v njej - v našem primeru pa tudi zakon . Novinarji in uredniki imajo seveda tudi svojo novinarsko svobodo – tako pri oblikovanju oddaj in metodah dela. Ne pa absolutno!

Tako kot na vseh področjih družbenega življenja, svoboda ni absolutna .

Če jo že ne omejujejo svobode in pravice drugih, jo uokvirjajo pravila službe, v primeru javnega zavoda že krovni zakon.

Oprostite, ste si pa v vaši hiši vzeli kar malo preveč svobode. Vi niste nek zasebni medij, ki lahko o družbeno relevantnih temah govori ali pa ne. O njih je javna RTV dolžna obveščati !

»Zlobna« OPOMBA oz., če sem malce sem piker: Javni zavod ni več javni v primerih, ko si ga dominantna politična opcija »malce privatizira«. Ne daleč stran in širom po svetu najdemo veliko primerov uzurpacije javne sfere – nekje bolj »transparentno«, nekje bolj »sophisticirano« oz. prikrito.

Če ste se vi sklicevala na Pravilnik bom sam izpostavil posamezne alineje Zakona o radioteleviziji, zakona, ki novinarjem in urednikom nalaga tudi obveznosti.

Pravzaprav se termin »svoboda« v zakonu omenja le dvakrat in še to v drugem kontekstu: možnosti državljanov do svobodnega oblikovanja mnenj in pri spodbujanju umetniške svobode.

Sicer pa naj bi morali novinarji in uredniki v javnem zavodu (tretja in peta alineja 5. Člena zakona o RTV) med drugim:

- spoštovati načelo politične uravnoteženosti ter svetovnonazorskega pluralizma;
- zagotavljati nepristransko in celovito obveščeno, tako da imajo državljanji možnost svobodnega oblikovanja mnenj.

Če se osredotočimo le na ti dve alineji: Kako naj javnost svobodno oblikuje mnenje o načinu prodaje državne NLB ob tako okrnjenem obveščanju !?

Pa pojdemo iz abstraktnega nivoja na konkretno raven in pogledimo kako je javna televizija poročala o izredni seji parlamenta. Tudi to je naloga, ki izhaja iz zakona.

V prvem odstavku prve alineje 4. člena je med drugim zapisana dolžnost: »...celovito obvešča o političnem dogajanju doma in v zamejstvu. Ali po vašem mnenju izredna seja parlamenta ne sodi v to področje ?

No in kako je javna RTV opravila svojo nalogo?

(OPOMBA: Bom ponazoril že na začetku oz. ponovil »zlobni« latinski rek iz prejšnje pošte: Minimum est nihilo proximum - »zelo malo je blizu nič«)

K stvari:

Prvi dnevnik ob 13 uri: 0 minut, 50 sekund.

V uvodnem napovedniku, novice o poteku seje ni. Se pa pojavi kasneje (v tretji minuti) in sicer v dolžini 50 sekund.

(OPOMBA: Ob tem je potrebno povedati, da so bile do 13 ure v parlamentu opravljene le predstavitve poslanskih stališč. Glavna razprava se je odvijala kasneje, torej po Prvem dnevniku.)

Poročila ob petih (17 uri) : 0 minut, 0 sekund

Drugi TV Dnevnik (ob 19 uri): 0 minut, 0 sekund

Odmevi (ob 22 uri): 0 minut, 0 sekund

Če seštejemo: V celotnem dnevu je RTV Slovenija obeležila izredno sejo DZ v 50 sekundah in sicer v informativni oddaji ob 13 uri, ko se je seja šele prav začela.

(Spet »zlobna« OPOMBA. Temu bi lahko rekli: Minuta za javnost oz. minutka za demokracijo)

Zelo pomemben je tudi termin objave informacije. Spet ena od zahtevnih nalog urednika.

Razlike v gledanosti so namreč zelo velike!

(OPOMBA: »Ni rečeno, ni rečeno«, je pred časom komentiral eden od urednikov. Res »ni rečeno« ?

O, o, tega se še kako zaveda vaš komercialni sektor. Dobro vedo koliko stane reklame pred in po drugem Dnevniku ali pred Odmevi , ..., pa recimo pred neko oddajo v opoldanskem času, ..., ali takrat ko ljudje hitijo v službe, ali ponoči, ko spijo.)

V kontekst zgornjih podatkov o namenjenem času za poročanje o izredni seji, bi sodili izidi kratke »anketice« , ki smo jo izvedel s kolegi naslednji dan, 6. decembra 2018. Le štirje občani so vedeli, da je v DZ potekala izredna seja; od tega le dva tudi o čem.

OPOMBA: Ker ta poizvedba ne temelji na nekem večjem vzorcu (vprašanih le 50 oseb) in tudi ni bila strukturirana po pravilih stroke, ne more biti strokovni argument - a vseeno le nekaj pove.

Odgovori urednice informativnega programa in tudi vaši so abstraktni, na splošni ravni. Izpostavil povsem konkreten dogodek, ki je potekal točno določen dan !

Utemeljil sem tudi vsebinsko aktualnost seje, čeprav je bilo o sami bančni luknji in zapletih pri vprašanju obvezne privatizacije državne banke (na videz) že veliko povedanega. Zelo malo ali skoraj nič pa o samem načinu.

Sam sem še enkrat pogledal posnetek seje. Da bom, za razliko od vas, še bolj konkreten: Malo ali skoraj nič se ni do sedaj javno polemiziralo o "zapovedani razpršeni prodaji", ki je po mnenju mnogih ekonomistov v veliki meri vplivala na (pre)nizko ceno delnic.

OPOMBA: Poglejmo samo kako hitro so bile bančne delnice prodane in spomnimo se kako je bilo z zasebnimi investitorji (v primeru javno-zasebnega partnerstva) pri TEŠ6. Za razliko do NLB, zasebnih investitorjev ni bilo, saj so ti presodili, da je tvegano oz. nerentabilni vlagati v sumljiv, oglični energetske projekt.

V 50 sekundah, namenjenim izredni seji se o vsebinskih aspektih seje ni dalo govoriti, pa tudi radio, ki je tej temi namenil več časa jih ni omenil. Vse je zreduciralo le o polemiki o optimalnem času prodaje.

(Opomba: Zadeva spominja na poročanje pred leti iz DZ kjer je potekala JPM (javna predstavitev mnenj) o reformi volilnega sistema. Takrat je bil ravno aktualna ideja o kombiniranem volilnem sistemu, saj je bil tudi vložen zakon s strani ZDUSA. A iz JPM se je poročalo sila kratko in le o stari dilemi med proporcionalnim in večinskim volilnim modelom. O tem kar se je govorilo 90 % s strani večine razpravljavce pa - nič. Spet vprašanje: So to novinarji takrat spregledali ali niso hotel (smeli?) slišati.

Če se vrnem na obveznosti, ki izhajajo zakona o RTV.

Seja DZ je bila klicana na pobudo opozicije. Prišli smo na zelo občutljivo vprašanje: Koliko je bila spoštovana navedena tretja alineja 5. člena zakona, ki govori o politični uravnoveženosti ter svetovnonazorskem pluralizmu !?

Vprašamo se tudi lahko ali je pretirana (»pre-zlobna) tokrat OPOMBA iz vrst opozicije, da se javni zavod vedno bolj spreminja v režimsko trobilo !?

Vsak se lahko ob tem vpraša tudi o vaši vlogi, vlogi varuhinje gledalcev in poslušalcev: Ali ste v tem primeru zagovornica pravic gledalcev ali zagovornica urednice, ki je storila očitno napako. (Kot rečeno, Radio SLO, je vsaj do določene mere obeležil ta dogodek).

Za zaključek – povzetek:

Spet se boste verjetno slicevale na Pravilnik, ki govori na splošno o novinarski in uredniški svobodi . Ker pa ste javni zavod bi se morali predhodno ozreti na Zakon o RTV, in na člene, ki sem jih še posebej izpostavil , saj kot rečeno: RTV je javni zavod in ne zasebna medijska hiša.

Ravno zaradi tega vztrajam, da se ta očitni uredniški spodrseljaj obravnava kot posebna točka na januarski seji.

P.s.: Ne jemati, da vas želim poučevati, saj zakon najmanj tako dobro poznate kot jaz.

Na več mestih sem tudi izrazil priznanje RTV-ju oz. njihovim novinarjem in urednikom. Urednica informativnega programa je vsekakor oseba, ki obvlada svoje področje in ima izkušnje. Ravno zato pa se lahko vprašamo: Ali je posredi res »napaka« v tehničnem pomenu besede, ali politično motivirana informacijska blokada, namenjena »nadležni« opoziciji.

Odgovor varuhinje z dne 8. 1.

»Menim, da ste narobe razumeli, da je varuh tisti, ki predlaga dnevni red sej Programskega sveta. To ne drži. Sama sodelujem praviloma le v točkah, ki se standardno imenujejo Odzivi gledalcev in poslušalcev – poročilo varuhinje. Člani programskega sveta pa imajo možnost, da komentirajo posamezne zadeve, povedo mnenje, zastavijo vprašanje in tudi predlagajo konkretne sklepe. Tako bo – vsaj z moje strani – tudi tokrat.

O zadevi, zaradi katere ste mi pisali, sem vam v okviru svoje pristojnosti že odgovorila in bi zapisanemu težko kar koli dodala. O tem, da je presoja in izbor o uvrščanju posameznih vsebin v posamezne oddaje zahtevno delo, ki se ga je treba vse življenje učiti, se povsem strinjava. Če mi dovolite, bi na tem mestu spomnila, da sem bila na svoji poklicni poti več let tudi urednica dnevnoinformativnih oddaj; nemalo primerov mi je ostalo v spominu, ko je kakšen dan nek velik dogodek povsem preglasil vrsto drugih dogodkov, ki so zaradi specifičnih okoliščin dobili bistveno manj pozornosti, kot bi jih morda dan prej ali že naslednji dan. Zagotovo so bile tudi napačne presoje in napake.

V konkretnem primeru, glede katerega si dopisujeva, bi se uredništvo lahko odločilo tudi drugače. Zakaj se ni, je pojasnila urednica. Kot varuhinja lahko še enkrat zapišem le, da se tudi ob vaših dodatnih argumentih ne bi mogla strinjati, da je šlo za namerno informacijsko blokado ali zamolčanje. Menim, da je RTV Slovenija v daljšem časovnem obdobju namenila veliko programskega časa osvetljevanju različnih vidikov bančne luknje, bančne sanacije in konkretno statusa NLB (od koruptivnih in netransparentnih ravnanj do vrednotenja in prodaje). Prepričana sem, da se bo novinarsko analiziranje in spremljanje tematike v javnem interesu nadaljevalo.

Seveda pa se lahko tudi vprašamo, kako naj javna RTV v svojih informativnih oddajah na sploh poroča o rednih in izrednih sejah Državnega zbora. Kot varuhinji mi je blizu vaše razmišljanje, da se v imenu mnenjske in politične pluralnosti ter v skrbi za politično ravnovesje posebno novinarsko pozornost posveča parlamentarni dejavnosti, ki jo spodbudi opozicija, kot bistven segment demokratične družbe. Menim, da je to v duhu programskih dokumentov, ki regulirajo delovanje in ravnanje javnega medija. Dvomim pa, da bi mogli zakonsko določilo, na katerega se sklicujete, tehnično prevesti v uredniško politiko, ki bi v neki ekstremni razlagi lahko pomenila tudi dolžnost objave sleherne pozicijske in opozicijske besede. Menim, da politične in siceršnje uravnoveženosti v javnem mediju ni mogoče tolmačiti kot matematično izravnavo stališč za in proti (ali seštevka sekund o neki temi).

Naj strnem: vašo pritožbo sem obravnavala z vso resnostjo, kakor to počnem pri vseh argumentiranih odzivih na programske vsebine. O izmenjavi mnenj z vami sproti seznanjam pristojno uredništvo, saj menim, da je to bistvo medijske samoregulacije, ki jo razumem kot nenehen in vzajemen proces »učenja«, v katerem sodelujejo ustvarjalci in uporabniki medijskih vsebin.«

Priloga 2: Tri soočenja, trije pristopi, drugič (dodatno pojasnilo varuhinje)

Spoštovana gospa Petra Ložar,

izpolnujem dolg z decembrske seje Programskega sveta, ko ste me prosili, da zapišem, kar sem povedala na tej seji, in sicer glede odzivov, ki jih člani Programskega sveta podajate o informativnih programskih vsebinah. Posredujem torej opis nastopa oz. razširjeno pojasnilo.

Ko sem poročala o novembrskih odzivih na predvolilne oddaje, sem omenila tudi analizo treh TV-soočenj, ki sem jo opravila na vašo pobudo (novembrsko poročilo, str. 6 in 60; https://www.rtv slo.si/files/varuhinja/2018_12_11-porocilo_november_2018.pdf). Zapisanemu sem dodala, da sem ob gledanju soočenja kandidatov za ljubljanskega župana občutila nelagodje, ko sem med podporniki kandidata ene od političnih strank v studijski publiki opazila dve članici Programskega sveta, tudi vas, ki ste na novembrski seji Programskega svet podali mnenje o oddaji in varuhinjo prosili za njeno analizo (ob analizi še dveh drugih soočenj). Čeprav za takšno sodelovanje v predvolilni oddaji ni nobenih formalnih zadržkov in čeprav imate člani Programskega sveta ne le pravico, ampak tudi dolžnost programskega nadzora in spremljanja programskih vsebin, sem lahko razumela, zakaj so me v uredništvu opozorili, da so imeli ob vaši udeležbi v volilni oddaji in ob podanem mnenju o tej isti oddaji občutek oz. vtis, kot bi šlo za obliko političnega pritiska.

V uredništvu so pojasnili, da neposredne stike programskih svetnikov (zlasti tistih, ki so bili imenovani na predlog političnih strank) razumejo kot poskus vplivanja na vsebine s pozicije moči, pri čemer za neposredne stike štejejo različna ravnanja, od telefonskih klicev, povezanih z vsebinami, do sodelovanja svetnikov v oddajah, kjer so zastopani njihovi interes, pa vanje niso bili neposredno vabljeni.

Takšno razlago sicer lahko razumem, vendar menim (kar sem že tudi doslej večkrat povedala), da vsaka kritika, pritožba ali predlog še ni napad, gonja ali pritisk, kakor tudi, da vsakega vprašanja ali pomisleka še ni mogoče označevati kot pritisk ali poskus vplivanja ali poseganja v avtonomijo. Zagovarjam stališče, da ima javnost vso pravico spraševati, predlagati in podajati mnenja o delovanju javnega medijskega servisa in programskih vsebinah. Tako je bilo tudi v tem primeru. Menim, da tega ni mogoče problematizirati.

Vsekakor pa na načelni ravni pritrjujem uredništvu, da je meja med podajanjem mnenj (v službi javnega interesa) in poskusom vplivanja (v imenu parcialnih interesov) izjemno krhka in občutljiva. Včasih lahko že vtis o tem, da je bila meja prekoračena, da je šlo za poskus krnitve novinarske ali uredniške svobode, pri ustvarjalcih povzroči nelagodje. V skrajnem primeru bi lahko takšne okoliščine vodile v najbolj neželene oblike ravnanja, kot je denimo samocenzura. Zato menim, da smo vsi sodelujoči v razpravi o delovanju in programskih vsebinah RTV Slovenija dolžni braniti to mejo, se je zavedati in jo razumeti. Menim tudi, da lahko varuh v tem dialogu prispeva k medsebojnemu razumevanju in iskanju ravnovesja med pravicami javnosti in medijsko neodvisnostjo ustvarjalcev. Dodajam še splošno pojasnilo, ki se je morda izmuznilo pozornosti, in sicer, da pri obravnavi odzivov večjo pozornost namenjam vsebini kot identiteti predlagatelja/pošiljtelja. Tudi zato vse posamične odzive obravnavam in v poročilih objavljam v anonimizirani obliki, razen v primerih, ko je odziv podan javno (npr. na seji Programskega sveta) ali v formalni obliki v imenu pravne osebe ali druge organizirane skupine (društva, pobude, nevladne organizacije itd). Vaše vprašanje v neki drugi zadevi, ki ste ga zastavili novembra na seji ene od komisij Programskega sveta, sem zato v mesečnem opremila le z začetnicami.

Povzetek tega odgovora bom objavila tudi mesečnem poročilu za december.

Ilinka Todorovski

Ljubljana, 3. 1. 2018

Priloga 3: Zaplet pri snemanju Malih sivih celic (odgovor v. d. direktorice TV Slovenija)

Posredujem vam pismo kolegice Maruše Prelesnik Zdešar, urednice oddaje Male sive celice. Z urednico oddaj otroškega in mladinskega programa mag. Martino Peštaj, z odgovorno urednico KUP Živo Emeršič, smo ponovno preverile vsa dejstva in potrjujemo spodaj naveden zapis.

»Zavedamo se vsebinske in tehnične kompleksnosti naše oddaje, v prvi vrsti pa želimo, da tekmovalci doživijo pozitivno izkušnjo s televizijskim medijem. Na televiziji je veliko odvisno od tehnologije, zato moramo na trenutke, ko tehnologija slabo deluje ali odpove, biti pripravljeni, zato imamo strokovno komisijo, ki bedi nad postopki in samim snemanjem. Komisija se odloča v danem trenutku v dobri veri in v prid obema ekipama.

Strokovna komisija, ki jo sestavljajo dr. Ambrož Kvartič, strokovni sodelavec oddaje, režiserka in avtorica oddaje Petra Hauc in urednica oddaje Maruša Prelesnik Zdešar, se je za spremembo in priznanje odgovora B odločila na podlagi naslednjih argumentov:

- v trenutku, ko je vaša nasprotna ekipa, se pravi OŠ NOVE JARŠE, videla, da se je pri njih izpisala črka D, so vsi trije tekmovalci složno in brez sekundnega pomisleka odreagirali in »zavpili«, da je njihov odgovor B. Komisija v režiji je zato ustavila snemanje, razmislila, pogledala posnetek in videla, da tekmovalci nasprotne ekipe iskreno trdijo, da je njihov odgovor B in ne D. Obrazi so priča, da ni bilo časa niti možnosti, da bi bila to strategija, taktika, ki bi vodila v zaroto. Treba je poudariti, da obe ekipi do razkritja odgovora, ki ga povemo šele ob koncu kratkega prispevka, nista imeli potrditve, da je ravno to pravi odgovor. Obstaja možnost, da bi bili obe ekipi v zmoti.
- Tokrat smo se **odločili po človeški plati**, ki je je pri tovrstnih tekmovanji, sploh otroških, po našem mnenju sicer premalo.
- Nikoli **ne stremimo k temu, da bi bil kdo prikrajšan**, da bi kdo izgubil na račun drugega. Tudi če bi presodili drugače, se zavedamo, da bi prišla pritožba z druge strani, zakaj nečesa nismo priznali.
- Radi bi poudarili tudi to, **da se držimo strogih pravil, vendar smo človeški faktor nenazadnje upoštevali tudi pri vaši ekipi**, pri zadnjem vprašanju v oddaji, ko so tekmovalci trdili, da so zapisali 720 in ne 72, kar je bilo evidentirano na ekranu. To smo upoštevali, čeprav vemo, da ko poteče 30 sekund, računalnik zaklene možnost nadaljnega pisanja in ker so vaši tekmovalci ničlo zapisali ravno ob poteku časa, jo program avtomatsko izbriše, ker ni bila dokončana; pa vendar so se nam vaši otroci zdeli suvereni in pošteni, da je njihov zadnji odgovor 720.

Zavedamo se svoje odgovornosti pri delu z otroki, pri tem imamo dolgoletne izkušnje in verjamemo, da se strinjate z nami, da smo v oddaji, ki smo jo snemali 19. 12. 2018 s posebno rahločutnostjo gledali na obe ekipi.«

K vsemu bi rada dodala, da sem prepričana, da so kolegi ravnali tako, da ne bi bila oškodovana nobena ekipa, da bi vsi otroci zadovoljni zapustili snemanje; vedno pa je tako, da ena ekipa zmagaja, druga pa izgubi, oboje pa je del življenja, v tem primeru mladostniških izkušenj.

V letu, ki prihaja, vam želim veliko uspehov in upamo, da se še kdaj srečamo.

Natalija Gorščak,

v.d. direktorja Televizije Slovenija

Priloga 4: O zasnovi oddaje Spomini (pojasnilo avtorja in urednika J. Lombregarja)

Na željo Varuhinje podajam kot urednik in avtor oddaj »Spomini« naslednjo obrazložitev zasnove oddaje ter kriterijev, v okviru katerih izbiram pripovedovalce in uresničujem oddaje:

Kot televizijski ustvarjalec, ki je v svojem četrtem direktorskem mandatu z vso programsko presojo o njegovi utemeljenosti podprl predlog kolege Jožeta Možine za uvedbo oddaje Pričevalci, seveda dobro vem, kakšna je bila njena zasnova. In ko sem čez nekaj let sam začel pripravljati oddaje Spomini, sem jih zasnoval popolnoma drugače, predvsem pa nikakor ne kot kakršen koli antipod Pričevalcem. Gre za dve samostojni in v vseh pogledih različni oddaji, ki sta prvotno imeli tedensko frekvenco in tudi vsaka svoj termin – Spomini ob ponedeljkih pozno zvečer na 2. programu in Pričevalci v torkovem poznovečernem terminu na 1. programu. Šele prejšnja direktorica televizije se je odločila, da uvede izmenjujoče se predvajanje obeh oddaj v istem torkovem terminu in šele s tem so se pojavile neutemeljene ideje o tem, da gre za dve »nasprotujoči si« oddaji. Na tako označevanje, ki se vse pre pogosto pojavlja tudi na Programskem svetu, res ne morem pristati, saj ni utemeljeno.

Oddaja Spomini v skladu s svojo zasnovo predstavlja dokumentaristične portrete bolj ali manj znanih osebnosti, starih danes devetdeset in več let, ki so v zelo različnih socialnih in družbenih okoljih in na zelo različne načine doživeli čas pred drugo svetovno vojno, med njo in takoj po njej. Pri mnogih, kjer je to glede na delo oz. poklic pripovedovalcev programsko utemeljeno, spremljamo njihovo življenje in predvsem strokovno delo vse do danes. Njihove pripovedi so v vsaki oddaji, dostikrat dvo- ali celo tridelni, prepletene s stotinami arhivskih fotografij in z arhivskim filmskim gradivom, s čemer ustvarjamo skozi osebne (in izključno osebno doživete zgodbe!) svojevrstne slikovite freske časa oz. različnih zgodovinskih obdobjev na Slovenskem. Vsakega pripovedovalca z besedo in slikovnim gradivom postavimo tudi v okolje, v katerem se je rodil, kjer je odraščal in živel kot zrela osebnost, v okolje torej, ki ga je oblikovalo in ki ga je pozneje tudi sam sooblikoval. Vse to pa je mogoče le ob izjemnem sodelovanju vseh slovenskih in pokrajinskih muzejev, arhivov, knjižnic in drugih ustanov, ki hranijo in preučujejo gradiva, predvsem pa ob sodelovanju vrste zgodovinarjev in arhivarjev. Vse povedano je jasno razvidno iz končne špice oddaj.

V oddajah Spomini zgodbe pripovedovalcev kolikor se le da vsestransko preverim pri več virih, zgodbe v oddajah dopolnim s pisnimi in fotografskimi dokumenti, tam, kjer pripoved ni dovolj jasna ali jo želim dopolniti, rešim to z napisanimi vložki.

Posebej velja poudariti, da vse to sodelovanje poteka brez tega, da bi TVS plačevala ustanovam za to kakšne koli stroške, le posnete pripovedi oz. dokončane oddaje jim predamo na DVD nosilcih za njihovo znanstveno delo.

Po kakšnih kriterijih izbiram pripovedovalce? Prvi kriterij je seveda zanimivost in posebnost, tudi pretresljivost življenjske zgodbe ter njen pomen za široko razumevanje časa in razmer, v katerih so pripovedovalci živeli. Predvsem izberem take pripovedovalce oz. teme, o katerih manj vemo, o katerih se manj (ali pa sploh ne) piše, mnogokrat gre za tudi v strokovnih krogih neznane zgodbe. In seveda igra pomembno vlogo pri izboru tudi sposobnost pripovedovalca, da svoje zgodbe ubesedi. Ob tem pa nesporno spoštujem kriterij, da gre v vseh primerih izključno za osebna doživetja. In ob tem, da gre za osebno doživete zgodbe, je pomembno omeniti tudi to, da v oddajah Spomini ne prihaja do dialoga voditelja s pripovedovalcem oz. vprašanj, ki bi pripovedovalca usmerjala ali celo

vzpodbujala v to ali ono smer. Vztrajam, da se v vsaki pripovedovani zgodbi govori s konkretnimi imeni protagonistov, pa če gre za še tako težke dogodke (izdaje, uboji,...), nič ni prepuščeno načinu »slišal sem, govori se, pravijo, da je bilo...«. In ne nazadnje je pomembna sporočilnost zgodbe, tisto torej, kar lahko pripovedovalec skozi sporoči današnjemu svetu. Tudi raznolikost regionalne zastopanosti igra pomembno vlogo, saj o dogajanjih in usodah zunaj osrednje Slovenije vemo vse premalo, zaradi česar jih tudi težje prav razumemo, predvsem pa so bile razmere v posameznih pokrajinah iz znanih razlogov popolnoma različne, česar se premalo zavedamo.

Do sedaj je bilo posnetih nad sedemdeset pripovedovalcev in iz tega gradiva je bilo pripravljenih nad sto oddaj, večina jih je bila tudi že predvajanih. Kdo so bili oz. so pripovedovalci bi bilo najlažje razbrati iz seznama imen in seveda priloženega zapisa posameznih zgodb. Ker so vse oddaje ohranjene v našem televizijskem arhivu MMC, je tak pregled omogočen.

Vsekakor pa lahko o raznolikosti izbora (in popolni nepristranskosti v vseh pogledih) spregovori nekaj primerov iz seznama preteklih oddaj:

taboriščniki v italijanskih, nemških in hrvaških koncentracijskih taboriščih, pa tudi v malo znanih taboriščih na Madžarskem ter v ameriških taboriščih za nemške vojne ujetnike, medvojni ilegalci in aktivisti, obveščevalci, zdravniki iz medvojne partizanske sanitete, partizanski pravniki, umetniki, partizanski komandanti, partizani v različnih strukturah, belogardisti in domobranci, izseljenci v Srbijo in na Hrvaško, prisilni delavci v Nemčiji, mobiliziranci v nemško vojsko, ljudje, ki so bili kot talci po srečnem spletu naključij rešeni izpred pušk, delavci v medvojnih nemških tovarnah pri nas, žrtve zavezniških bombardiranj naših mest, ljudje iz uglednih meščanskih intelektualnih družin in tudi graščaki, ki so bili po vojni razlašeni in so kljub medvojni korektnosti izgubili vse, kar so ustvarili, pa otroci vojne sirote, ukradeni otroci, ...

Oddaje Spomini ne razpihujejo slabih občutij in ne razdvajajo gledalcev, nobenega podpihovanja sovraštva ali hujskanja ni v njih. Ne morem pristati na vse prevečkrat slišano popolnoma neutemeljeno etiketiranje oddaje in pripovedovalcev v en sam nazorski ali celo politični krog. In pomembno je poudariti, da v vseh letih obstoja te oddaje ni bilo nanje niti enega samega slabega odmeva ali negativnega odziva gledalcev – ne iz enega ali drugega ali katerega koli nazorskega kroga, prav nasprotno!

9. januar 2019

Janez Lombergar
urednik in avtor oddaj Spomini

STATISTIKA

	DECEMBER 2018	NOVEMBER 2018	DECEMBER 2017
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	53	67	77
Informativni program	25	20	19
Kulturni in umetniški program	4	12	34
Razvedrilni program	4	12	5
Športni program	3	5	8
Program plus	11	5	10
Ostalo	6	13	1
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	13	9	6
Radio Prvi	8	7	4
Val 202	2	1	2
Program Ars	0	0	0
Ostalo	3	1	0
REGIONALNI CENTRI			
Maribor	0	0	1
MMC			
Skupaj	9	24	8
Vsebine	1	18	7
Storitve	8	6	1
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	34	44	55
Jezikovna kultura	0	5	8
Oglaševanje	9	4	10
Dostopnost in prilagojeni programi	5	2	2
RTV prispevek	0	3	1
Tehnične zadeve	1	3	5
RTV SLO - splošno	6	5	0
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	1	0	10
Ostalo	3	0	19
Zavrnjena obravnava	9	22	0
VSI ODZIVI	109	144	147